

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

na lata 2014-2020 dla

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

Ziemia Wąbrzeska

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznej nr 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31 maja 2022 roku. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelna ocena Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy lipcem a wrześniem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania, nie udałoby się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom i członkom Zarządu, ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- W rejonie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Ziemia Wąbrzeska w 2021 roku mieszkało 29118 osób. Było to o 848 mieszkańców mniej, niż w 2015 roku (spadek 3%).
- Odsetek osób w wieku produkcyjnym do wszystkich mieszkańców wynosi 61% w 2021 dla gmin obszaru LGD i jest wyższy niż średnio w województwie (dane za 2020 = 59,9%).
- Obszar LGD jest młodszy niż województwo. Odsetek obciążenia demograficznego wynosi 17,3% w 2021 dla obszaru LGD, przy 18,3% w 2020 roku dla województwa.
- Ponad dwukrotnie zmniejszyła się na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska liczba osób korzystających z pomocy społecznej (wskaźnik na 10 tys. ludności) – spadek o 54%, w województwie spadek o 38%.
- Na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska funkcjonuje 2502 podmiotów gospodarczych - o 17% więcej niż w 2015 roku.
- Na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska w 2021 roku było zarejestrowanych średnio 41 fundacji, organizacji i stowarzyszeń na 10 tys. mieszkańców. Średnia liczba organizacji pozarządowych na obszarze LGD jest wyższa niż w 2020 roku w województwie (35).
- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 roku wynosiła 1284, o 817 osób mniej w porównaniu z 2015 rokiem (-39%).
- W każdej z gmin obszaru LSR znaleźć można miejsca noclegowe. Na obszarze objętym Strategią występują zarówno hotele, jak i pensjonaty i gospodarstwa agroturystyczne. W 2021 roku przybyły kolejne obiekty tego typu (w gminie Książki.)
- Połowa, 51% mieszkańców uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia. 20% nie zgadza się z tym stwierdzeniem.
- Zdecydowana większość, 72% ankietowanych zauważyła, że w ostatnich latach, od 2016, warunki życia w gminie poprawiły się. Tylko 11% uważa, że warunki nie uległy poprawie .
- 35% badanych rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Najważniejszym, zdecydowanym powodem jest brak perspektyw zawodowych.
- Zdecydowana większość, 78% badanych, korzystała z infrastruktury sfinansowanej ze środków unijnych, w tym 25% przyznaje, że często korzysta z tej infrastruktury.
- Dwie trzecie ankietowanych (66%) potwierdza, że korzystało ze szkoleń, festynów, spotkań finansowanych ze środków unijnych.
- Mieszkańcy, zapytani na co przeznaczyliby dodatkowe środki finansowe, przede wszystkim chcieliby poprawić infrastrukturę drogową (23% odpowiedzi), działania na rzecz seniorów oraz zmniejszenie liczby bezrobotnych (po 17% odpowiedzi).

- Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska jest znanym stowarzyszeniem. 82% mieszkańców regionu zna LGD.
- Biuro LGD zostało ocenione bardzo wysoko. 77% beneficjentów i wnioskodawców, którzy odpowiadali na ankietę, dało ocenę bardzo wysoką. Kolejne 18% wystawiło ocenę wysoką. Nikt z badanych nie ocenił Bura LGD źle lub raczej źle.
- Najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji o LGD jest oficjalna strona internetowa stowarzyszenia (68% wskazań) i portale społecznościowe oraz bezpośrednie kontakty z pracownikami biura (po 45% odpowiedzi).
- 83% ankietowanych potwierdza, że nabory ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, w tym 24% badanych twierdzi, że wpisywały się idealnie.
- Wszyscy beneficjenci są zgodni. Środki wydane na wdrożenie LSR były wydane efektywnie. Z tym twierdzeniem zdecydowanie zgadza się 50% badanych, a kolejne 50% raczej się zgadza.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania.....	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne	6
3.4.	Pytania badawcze.....	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	19
5.3.	Funkcjonowanie LGD.....	29
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju.....	43
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	47
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	53
8.	Spis tabel i wykresów	55
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	58
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:.....	58
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	58
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD.....	59
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD.....	65
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego	75

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągania celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31 maja 2022 roku opracowane zostaną odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaki jest wpływ systemu zbierania i przekazywania informacji o wdrażaniu i monitoringu Urzędu Marszałkowskiego na sprawność funkcjonowania LGD?
- Jak LGD funkcjonowała w warunkach niepewności legislacyjnej?
- Czy długość procesu weryfikacji wniosków wpłynęła na planowe osiągnięcie wskaźników oraz na wizerunek LGD?
- Czy zasady realizacji projektów grantowych PROW spełniały kryteria prostoty i przyjazności finansowej dla LGD i realizatorów zadań?
- Czy brak standaryzacji procedur na poziomie województwa wpłynął na szybkość i jakość weryfikowania wniosków?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Regionalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD:

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z Wytyczną MRiRw nr 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo

tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doborem próby, który jest faktycznie doborem przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 24 osoby.

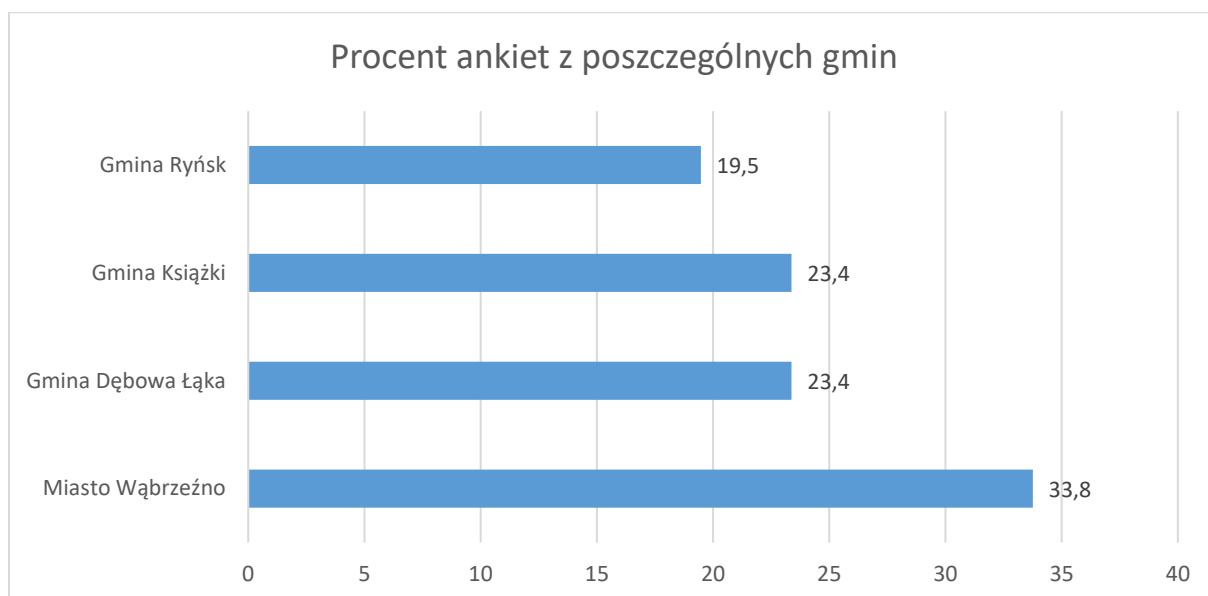
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 178 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 104 ankiety.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się, gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z kierownikiem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękomię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

W rejonie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Ziemia Wąbrzeska w 2021 roku mieszkało 29118 osób. Było to o 848 mieszkańców mniej, niż w 2015 roku (spadek 3%). Od 2017 roku liczba ludności obszaru LGD zmniejsza się rocznie o ponad 100 osób. Dynamika spadku jest większa niż w województwie. W okresie 2015 – 2020 (brak danych dla 2021 roku) liczba ludności województwa kujawsko – pomorskiego zmniejszyła się o 1% mieszkańców. Najwięcej mieszkańców na obszarze LGD ubyło w gminie Wąbrzeźno (-4%). Najwolniej ludność traci gmina Ryńsk (-1%). Największa gmina Wąbrzeźno stanowi ludnościowo 46% całości LGD.

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	2086210	2083927	2082944	2077775	2072373	2061942	b.d.
Wąbrzeźno	13887	13802	13749	13605	13518	13400	13276
Dębowa Łąka	3194	3182	3183	3203	3165	3154	3149
Książki	4240	4221	4194	4184	4149	4141	4130
Ryńsk	8645	8677	8648	8592	8587	8574	8563
Suma końcowa	29966	29882	29774	29584	29419	29269	29118

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dynamika migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym wskazuje na wyraźny odpływ mieszkańców z gminy Wąbrzeźno (w 2021 o 65 osób liczba ludności była mniejsza porównując mieszkańców, którzy przeprowadzili się, z tymi, którzy wyprowadzili się) oraz z gminy Książki. Do gmin Dębowa Łąka i Ryńsk przeprowadziło się więcej osób niż z nich wyemigrowało. Z uwagi na bardzo duży odpływ ludności z gminy Wąbrzeźno (jest zdecydowanie największą gminą) średnie saldo migracji w LGD jest ujemne.

Tabela 2. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	0	-1622	-1304	-2463	-2666	-2018	b.d.
Wąbrzeźno	0	-65	-49	-115	-63	-39	-65
Dębowa Łąka	0	-14	-4	-13	-14	-11	11
Książki	0	-16	-42	-23	-29	-27	-5
Ryńsk	0	5	-27	-28	-15	-15	13
Średnio LGD	0	-23	-31	-45	-30	-23	-12

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Odsetek osób w wieku produkcyjnym do wszystkich mieszkańców wynosi 61% w 2021 dla gmin obszaru LGD i jest wyższy niż średnio w województwie (dane za 2020 = 59,9%). Najwięcej mieszkańców w wieku produkcyjnym ma gmina Dębowa Łąka (63,1%), a najmniej 59,1% Wąbrzeźno. Jednocześnie to w gminie Książki najszybciej ubywa tej grupy osób (6% od roku 2015).

Tabela 3. *Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	62,7	62,2	61,5	60,9	60,4	59,9	b.d.
Wąbrzeźno	62,5	61,7	61	60,5	60	59,5	59,1
Dębowa Łąka	63,1	63,2	63	62,9	63,3	62,9	63,1
Książki	63,4	62,6	62,1	61,3	61,1	60,6	59,9
Ryńsk	63,5	63,2	62,8	62,3	62	61,8	62
Średnio LGD	63,1	62,7	62,2	61,8	61,6	61,2	61,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Obszar LGD jest młodszy niż województwo. Odsetek obciążenia demograficznego wynosi 17,3% w 2021 dla obszaru LGD, przy 18,3% w 2020 roku dla województwa. Należy zwrócić uwagę na szybką dynamikę zmiany. W okresie 2015 – 2021 wskaźnik odciążenia demograficznego dla obszaru LGD zwiększył się o 22%. To więcej niż w okresie 2015 – 2020 w województwie. Najwięcej najstarszych mieszkańców jest w gminie Wąbrzeźno (20,1%) a najmniej w gminie Ryńsk (15,2%).

Tabela 4. *Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem)*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7	18,3	b.d.
Wąbrzeźno	16,4	17	17,5	18,1	18,8	19,3	20,1
Dębowa Łąka	13,6	14	14,5	14,4	14,8	15,2	15,7
Książki	13,8	14,6	15,2	16,1	16,8	17,3	18
Ryńsk	12,6	13,1	13,5	14,3	14,8	15,1	15,2
Średnio LGD	14,1	14,7	15,2	15,7	16,3	16,7	17,3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ponad dwukrotnie zmniejszyła się na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska liczba osób korzystających z pomocy społecznej (wskaźnik na 10 tys. ludności) – spadek o 54%, w województwie spadek o 38%. Obecnie najmniej takich osób jest w gminie Ryńsk (394 na 10 tys.) oraz Książki (435 na 10 tys.). Najwolniej spada liczba beneficjentów pomocy społecznej w

gminie Wąbrzeźno i jest ich obecnie relatywnie najwięcej (773 na 10 tys. ludności, spadek 22% w latach 2015 – 2020).

Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	966	883	802	723	659	596	b.d.
Wąbrzeźno	990	954	859	836	782	773	b.d.
Dębowa Łąka	1449	1268	1109	854	851	727	b.d.
Książki	1327	1215	1157	737	598	435	b.d.
Ryńsk	1251	1066	811	429	414	394	b.d.
Średnio LGD	1254	1126	984	714	661	582	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska funkcjonuje 2502 podmiotów gospodarczych i jest to o 17% więcej niż w 2015 roku. W województwie kujawsko – pomorskim liczba podmiotów wzrosła o 8%. Najwięcej przedsiębiorstw na obszarze LGD jest w gminie Wąbrzeźno (1326, +13%). Ale największy wzrost podmiotów gospodarczych dokonał się w gminie Książki (+29%).

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	193470	194099	195717	197657	203548	209750	b.d.
Wąbrzeźno	1173	1151	1180	1216	1273	1306	1326
Dębowa Łąka	196	199	200	218	228	226	228
Książki	213	216	220	251	269	274	275
Ryńsk	565	568	567	595	633	652	673
Suma LGD	2147	2134	2167	2280	2403	2458	2502

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze objętym LSR w 2021 roku funkcjonowało 794 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności. To mniej niż średnio w innych gminach województwa kujawsko - pomorskiego (1017 w 2020 roku). Jedynie gmina Wąbrzeźno zbliża się do średnich wyników województwa (999 podmiotów na 20 tys. ludności). Najstąbiej pod tym względem wypada gmina Książki, w której jest tylko 666 podmiotów na 10 tys. ludności. W tej ostatniej gminie, co optymistyczne, przybywa najszybciej podmiotów gospodarczych.

Tabela 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	927	931	940	951	982	1017	b.d.
Wąbrzeźno	845	834	858	894	942	975	999
Dębowa Łąka	614	625	628	681	720	717	724
Książki	502	512	525	600	648	662	666
Ryńsk	654	655	656	693	737	760	786
Średnio LGD	654	657	667	717	762	779	794

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze LGD Ziemia Wąbrzeska w 2021 roku było zarejestrowanych średnio 41 fundacji, organizacji i stowarzyszeń na 10 tys. mieszkańców. To o 19% więcej niż w 2015 roku. Średnia liczba organizacji pozarządowych na obszarze LGD jest wyższa w 2020 roku niż w województwie (35). Wskaźnik liczby stowarzyszeń na 10 tys. mieszkańców jest najwyższy w gminie Dębowa Łąka (57 na 10 tys. mieszkańców), a najniższy w gminie Ryńsk (22). Najszybciej w tempie 32% w okresie 2015 – 2021 przybywa organizacji pozarządowych w gminie Książki.

Tabela 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	31	32	34	33	34	35	b.d.
Wąbrzeźno	37	38	41	37	40	40	44
Dębowa Łąka	50	50	50	53	54	57	57
Książki	31	31	31	29	36	39	41
Ryńsk	20	20	20	21	21	22	22
Średnio LGD	35	35	36	35	38	40	41

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 roku wynosiła 1284, o 817 osób mniej w porównaniu z 2015 rokiem (-39%). Najszybciej bezrobocie spadło w gminie Książki (-47% od 2015 roku). Jest tam teraz najmniej, bo 154 zarejestrowanych bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych jest w największej gminie Wąbrzeźno, 568 osób. Tutaj dynamika spadku od 2015 roku wynosi 41%.

Tabela 9. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	107255	98522	81543	72655	64060	73482	b.d.
Wąbrzeźno	965	856	706	625	602	694	568
Dębowa Łąka	206	203	166	156	150	172	155
Książki	291	261	214	163	170	195	154
Ryńsk	639	600	472	417	389	471	407
Suma LGD	2101	1920	1558	1361	1311	1532	1284

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Porównując wystandaryzowany wskaźnik liczby bezrobotnych (udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) dla gmin LGD i województwa kujawsko – pomorskiego, LGD Ziemia Wąbrzeska stale wypada gorzej niż średnia dla województwa. W 2020 roku wskaźnik dla LGD wynosił 8,5%, w porównaniu do 6% dla województwa. W 2021 nastąpił spadek wartości dla LGD do 7,2%. Dodatkowo w roku 2020 (efekt pandemii) udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym podniósł się więcej dla obszaru LGD niż dla województwa. Najmniejszy odsetek bezrobotnych jest w gminie Książki, a największy w gminie Dębowa Łąka.

Tabela 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kujawsko-Pomorskie	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1	6	b.d.
Wąbrzeźno	11,1	10	8,4	7,6	7,4	8,7	7,2
Dębowa Łąka	10,2	10,1	8,3	7,7	7,5	8,7	7,8
Książki	10,8	9,9	8,2	6,4	6,7	7,8	6,2
Ryńsk	11,6	10,9	8,7	7,8	7,3	8,9	7,7
Średnio LGD	10,9	10,2	8,4	7,4	7,2	8,5	7,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze LGD funkcjonuje dosyć bogata baza noclegowa. Rozmieszczenie miejsc noclegowych na terenie objętym Strategią jest systematyczne. W każdej z gmin znajdują się hotele, pensjonaty lub gospodarstwa agroturystyczne. W 2021 roku przybyły kolejne miejsca noclegowe w gminie Książki.

Tabela 11. Miejsca noclegowe

Miasto Wąbrzeźno	Hotel Rondo, ul. Mikołaja z Ryńska 11a
	Hotel „Oaza Bis” Sp. z o.o, ul. 1 Maja 37
	Pensjonat Zamkowa, Chełmińska 26
	Baza noclegowa przy Stadionie Miejskim im. Jana Wesołowskiego w Wąbrzeźnie, ul. Tysiąclecia 3

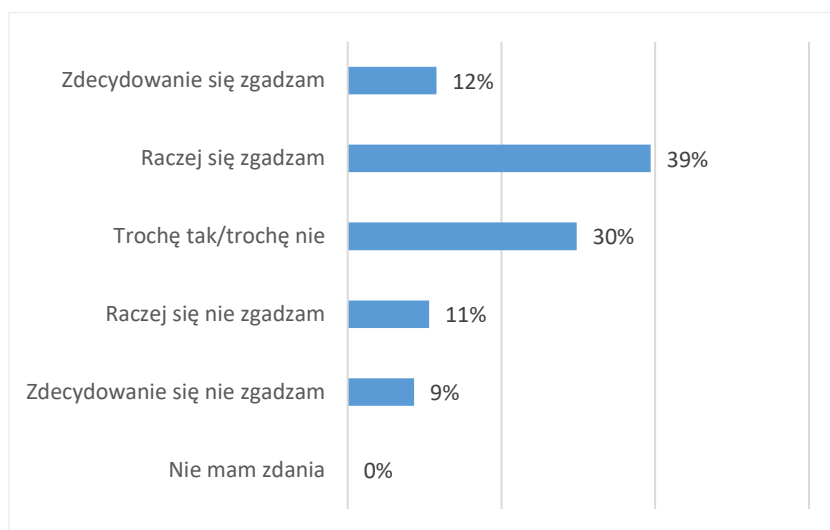
Gmina Dębowa Łąka	U Zbycha Barbara i Zbigniew Wysoccy, Wielkie Pułkowo 34
	Stadnina Koni – Gospodarstwo agroturystyczne Bożena i Krzysztof Jędrzejewscy, Małe Pułkowo 8
	Kuźnia Smaków, Małe Pułkowo 20
	Winnica Kurkocin Małgorzata i Stanisław Wicińscy, Kurkocin 84
Gmina Książki	Zielona Dolina Katarzyna Jaranowska, Łopatki Polskie 8
	Pod Dębem Marta i Adam Kesler, Łopatki Polskie 22
	Gospodarstwo ekologiczne Brudzawy
	Centrum Aktywnego Wypoczynku w Osieczku, Osieczek
	Centrum Aktywnego Wypoczynku w Łopatkach, Łopatki Polskie 28
	Domek letniskowy Osieczek, Dom Całoroczny Eryś, Osieczek 267
Gmina Ryńsk	Ranczo Adama Krystyna i Adam Przybyło, Myśliwiec 55
	Ranczo Teresa i Bolesław Topolewscy, Wałczyk 23
	Kozdrówka Irena Szymion, Stanisławki 34
	Agroturystyka Żurawi Jar, Czystochleb 39A
	Ośrodek wypoczynkowy w Przydworzu,
	Gospodarstwo Agroturystyczne Roman Hajdukiewicz, Węgorzyn 36

Źródło: dane LGD

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Połowa, 51% mieszkańców uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia. 20% z nich nie zgadza się z tym stwierdzeniem, a 30% nie jest przekonana, czy gmina jest dobrym, czy złym miejscem do życia, w którym można realizować swoje potrzeby.

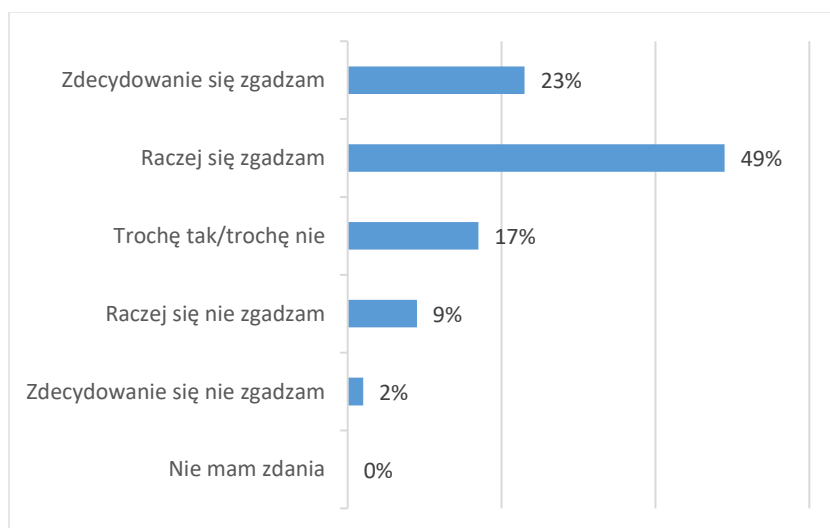
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość, 72% ankietowanych, zauważyła, że w ostatnich latach, od 2016 roku, warunki życia w gminie poprawiły się. Tylko 11% z nich uważa, że warunki nie poprawiły się.

Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

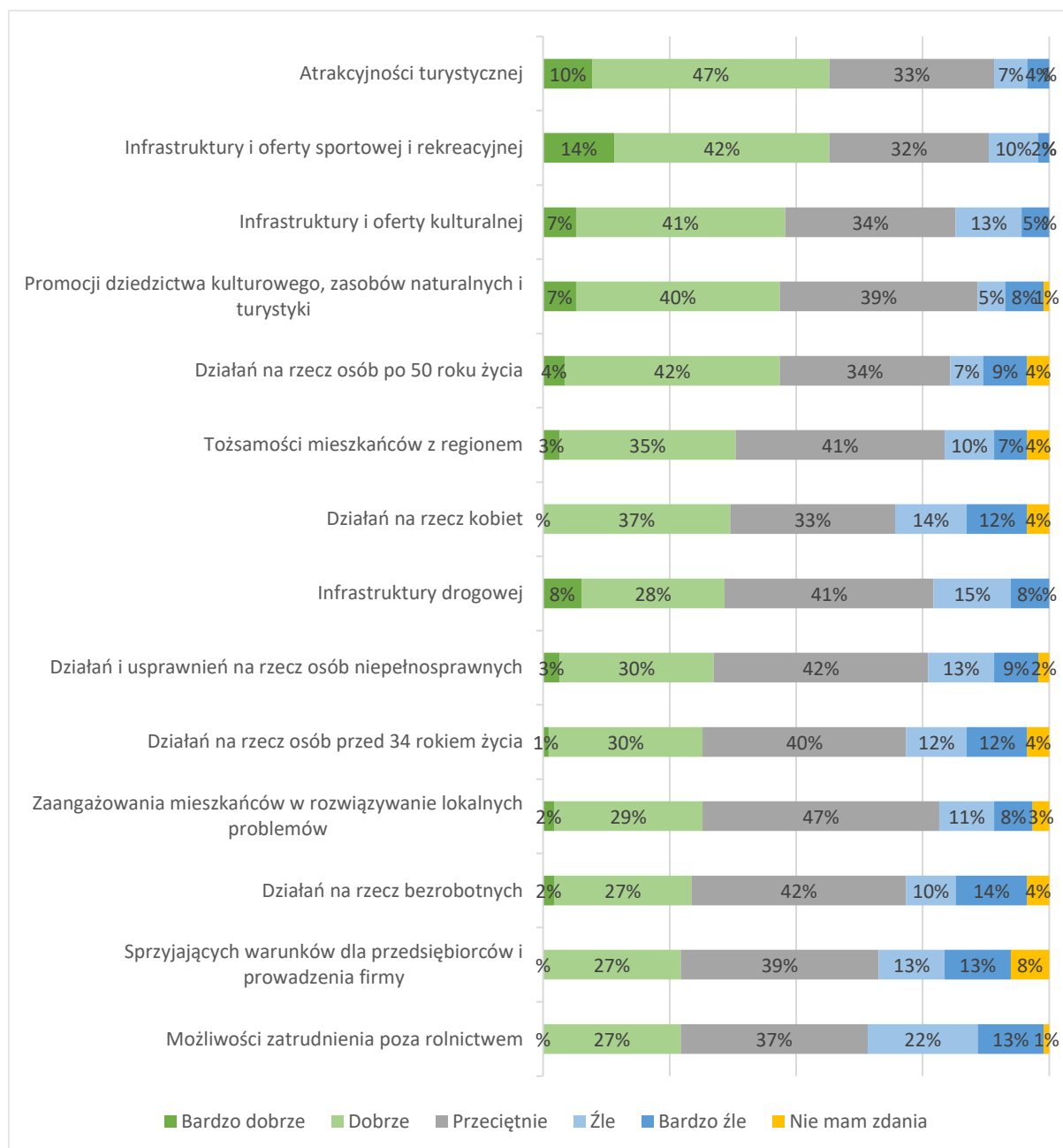

Źródło: badania własne

Gmina, w której mieszkają ankietowani, została oceniona pozytywnie. Większość ocenianych obszarów oceniono dobrze. Z wyjątkiem jednego stwierdzenia - „możliwość zatrudnienia poza

rolnictwem”- pozostałe kryteria zebrały więcej ocen pozytywnych niż negatywnych. Należy jednak zwrócić uwagę na dość duży odsetek ocen średnich „przeciętnie”, wybranych poza ocenami pozytywnymi i negatywnymi. W kilku ocenianych kryteriach oceny przeciętne zostały wybrane przez ponad 40% ankietowanych. Gmina została najlepiej oceniona pod względem atrakcyjności turystycznej (57% pozytywnych ocen), infrastruktury i oferty sportowej (56%) i infrastruktury kulturalnej (48%). Najwięcej ocen negatywnych zebrała możliwość zatrudnienia poza rolnictwem (35% negatywnych odpowiedzi), sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej oraz działania na rzecz kobiet (po 26% negatywnych odpowiedzi).

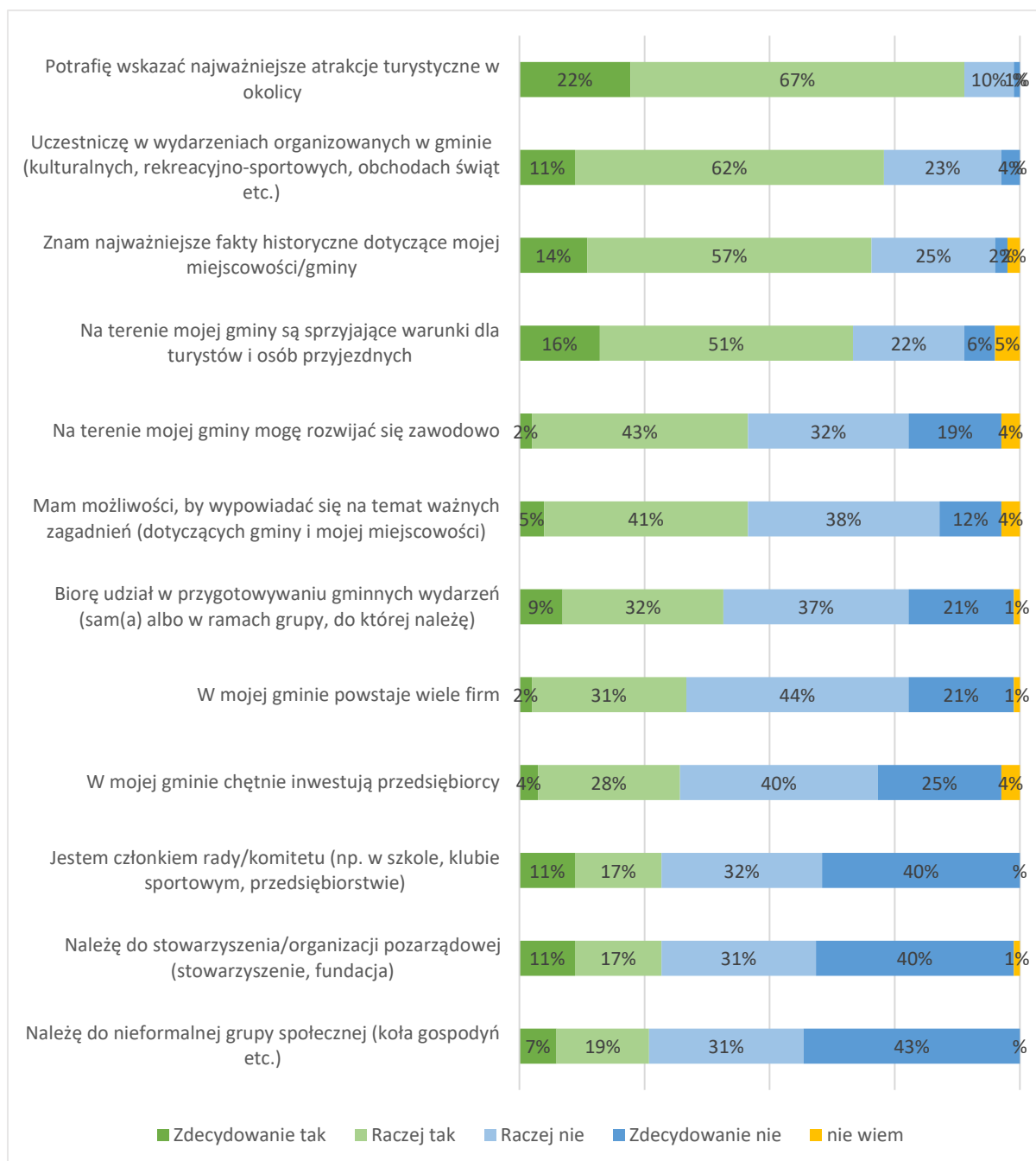
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Źródło: badania własne

Mieszkańcy znają atrakcje turystyczne okolicy (89% odpowiedzi twierdzących), uczestniczą w wydarzeniach organizowanych w gminie (73%) oraz znają historię swojego regionu (71%). Dość duża grupa (67%) twierdzi, że na terenie ich gminy są sprzyjające warunki dla turystów. Niestety poziom zaangażowania w działalność społeczną jest dość niski. Mniej więcej co 4 mieszkaniec deklaruje, że należy do jakiejś organizacji (nieformalna grupa społeczne, np. KGW 26%, organizacja pozarządowa 28%, członek rady/komitecie 28%). Co trzecia osoba twierdzi, że w jej gminie są dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości, a niespełna połowa, że w obecnym miejscu zamieszkania może rozwijać się zawodowo.

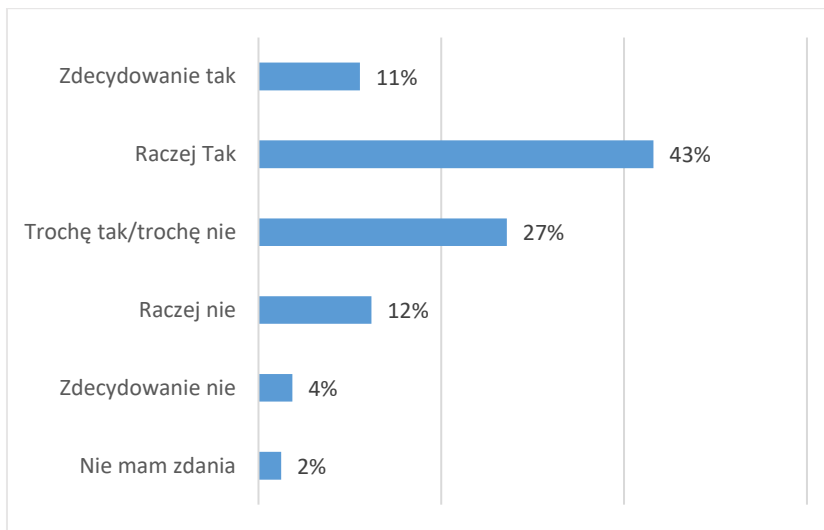
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Źródło: badania własne

54% ankietowanych jest zadowolonych z życia w gminie. Sporo mniej, bo 16% wybiera odpowiedź „nie jestem zadowolony”.

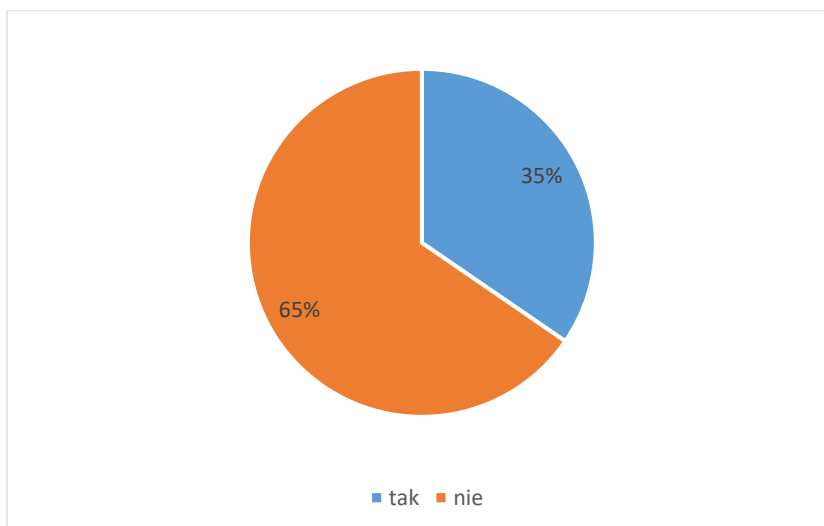
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

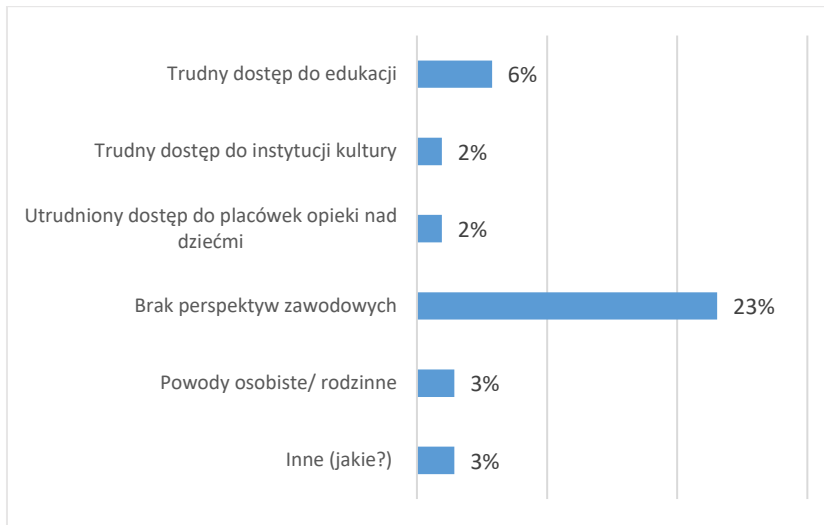
35% badanych rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Najważniejszym, zdecydowanym powodem jest brak perspektyw zawodowych. Na drugim miejscu, ze znacznie mniejszą liczbą wskazań, znajduje się trudny dostęp do edukacji.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

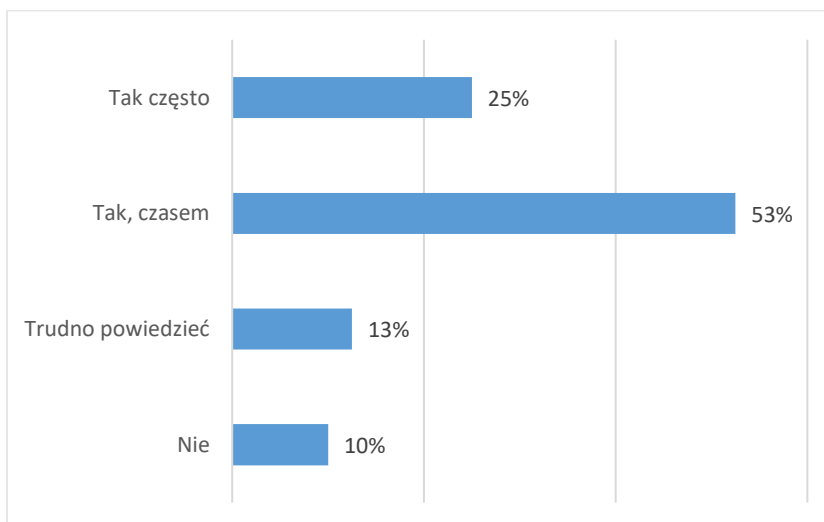
Wykres 8. Jakie są powody zmiany miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

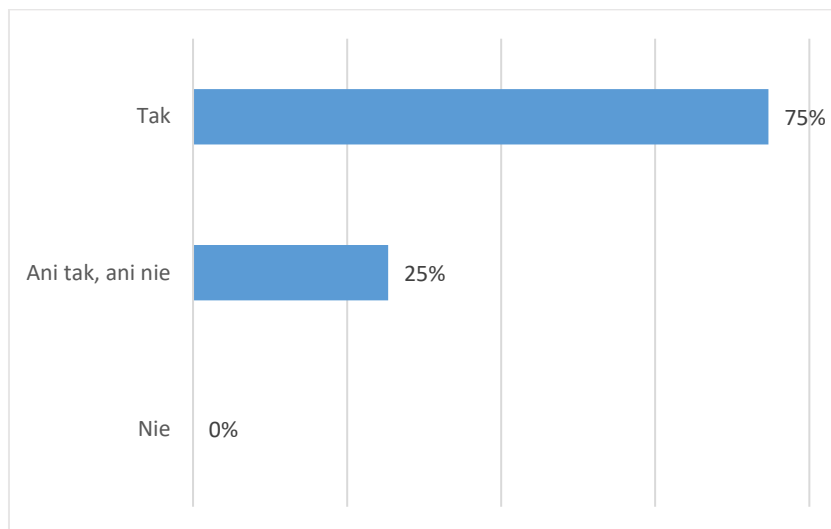
Zdecydowana większość, 78% badanych, korzystała z infrastruktury sfinansowanej ze środków unijnych, w tym 25% przyznaje, że często korzysta z tej infrastruktury. Co dziesiąty badany nie korzystał z tych obiektów, a 13% nie wie, czy korzystało. Ankietowani zgodnie przyznają (75% odpowiedzi), że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Co czwarty z badanych nie ma zdania w tej sprawie.

Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

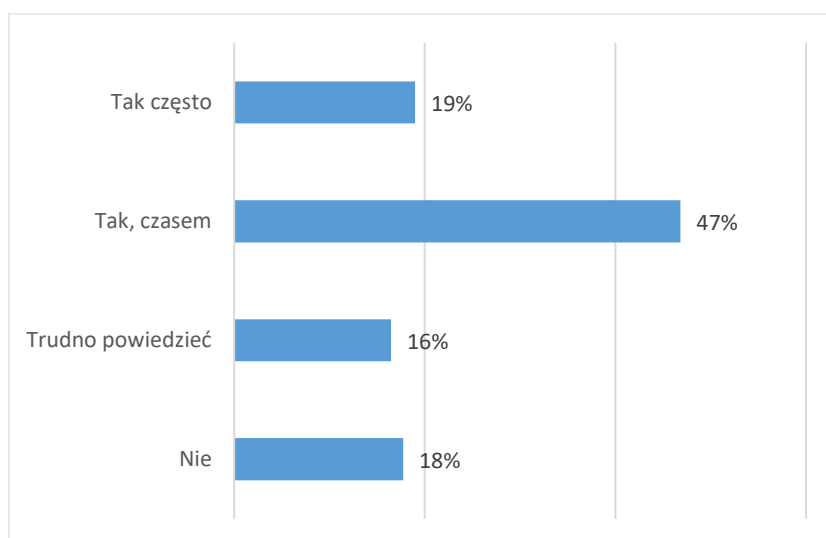
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

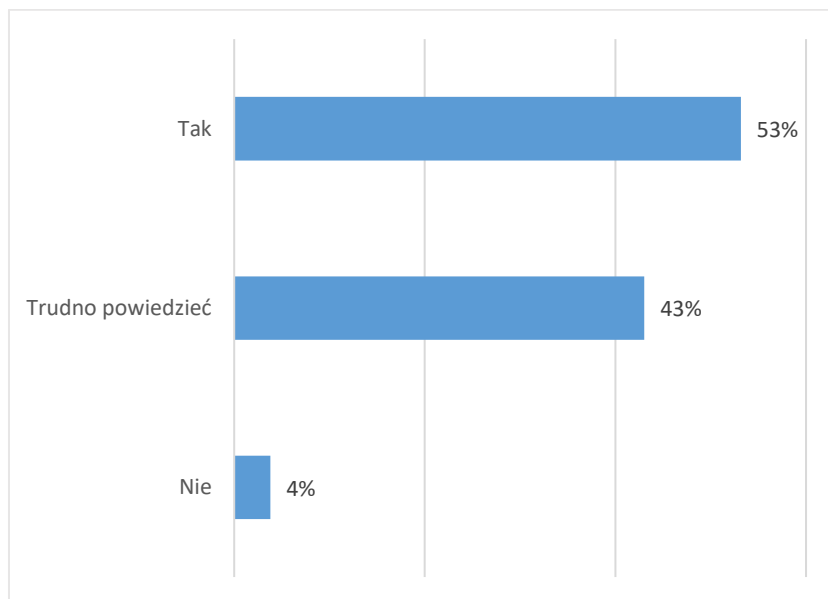
Dwie trzecie ankietowanych (66%) potwierdza, że korzystało ze szkoleń, festynów, spotkań finansowanych ze środków unijnych. Nieliczni, 18%, nie korzystało, a 16% nie jest pewna. Ponad połowa, 53%, przyznaje, że takie projekty interesują mieszkańców. 43% nie ma zdania, a tylko 4% odpowiedzi stwierdza, że mieszkańcy nie interesują się szkoleniami, spotkaniami i festynami finansowanymi ze środków unijnych.

Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

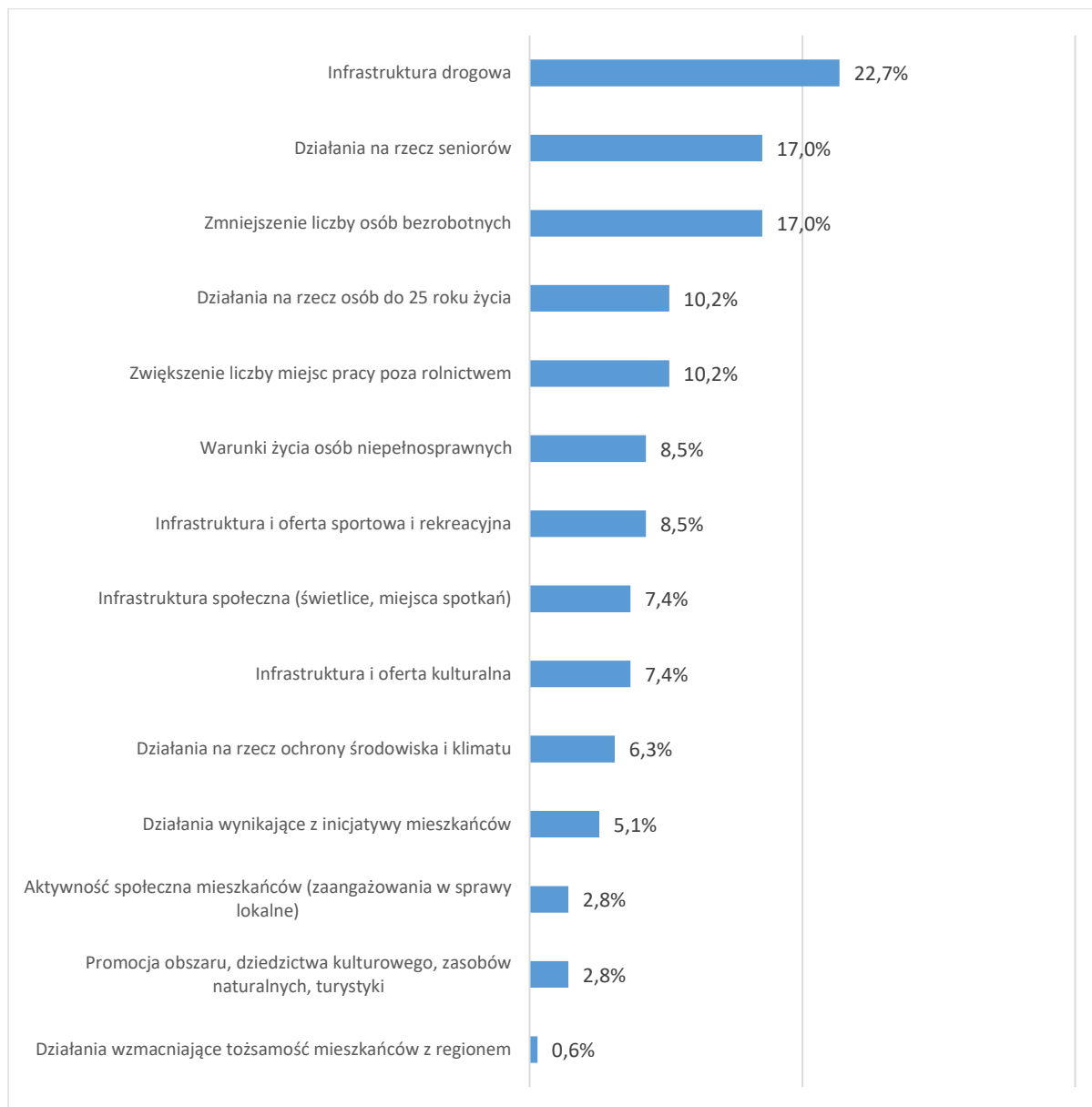
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy, zapytani na co przeznaczyliby dodatkowe środki finansowe, przede wszystkim chcieliby poprawić infrastrukturę drogową (23% odpowiedzi), działania na rzecz seniorów oraz zmniejszenie liczby bezrobotnych (po 17% odpowiedzi). Najmniejszym zainteresowaniem cieszą się działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem, zwiększające promocję obszaru LSR oraz zwieszające aktywność społeczną mieszkańców – wszystkie wskazania poniżej 3%.

Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

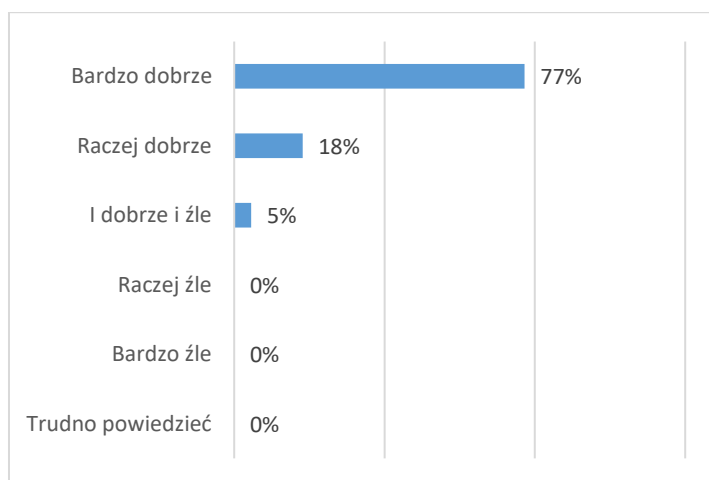
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Biuro LGD zostało ocenione bardzo wysoko. 77% beneficjentów i wnioskodawców, którzy odpowiadali na ankietę, dało ocenę bardzo wysoką. Kolejne 18% wystawiło ocenę wysoką. Nikt z badanych nie ocenił Bura LGD źle lub raczej źle.

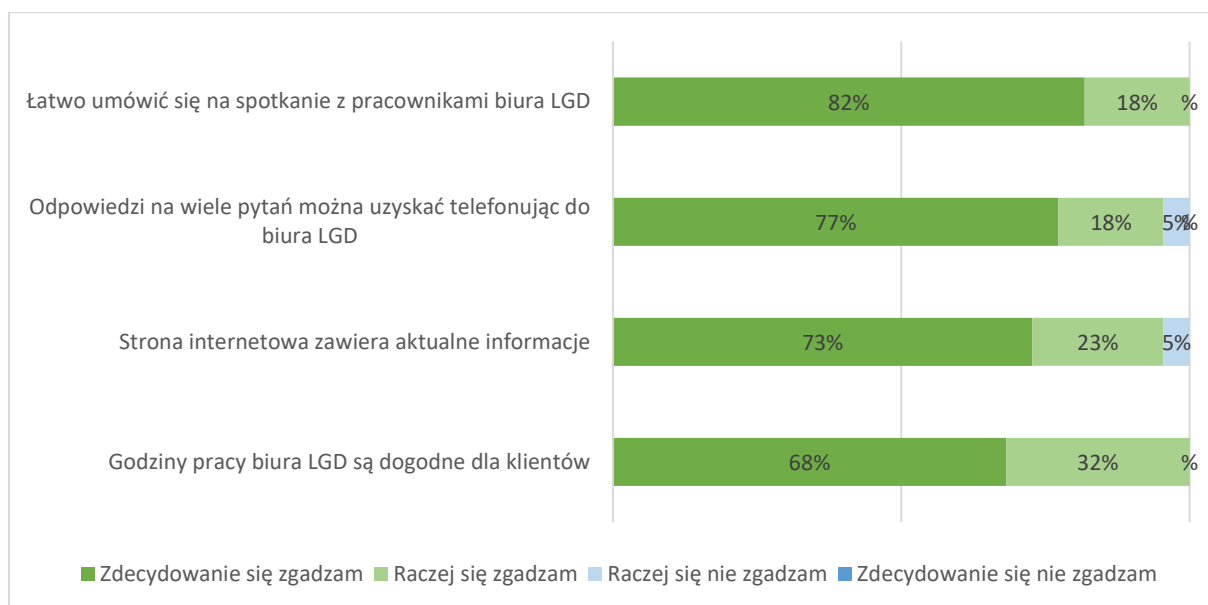
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Źródło: badania własne

Ocena Biura LGD na szczegółowych wymiarach wskazuje, że klienci Biura najwyżej cenią sobie fakt, iż łatwo można umówić spotkanie z pracownikiem biura (82% ocen bardzo wysokich) oraz łatwość uzyskania telefonicznego wsparcia (po 77% ocen bardzo dobrych). Wszystkie oceniane wymiary zebrały bardzo dużo bardzo wysokich ocen. Sporadyczne negatywne odpowiedzi dotyczyły ocenianych kategorii: „strona internetowa zawiera aktualne informacje”, „odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD”.

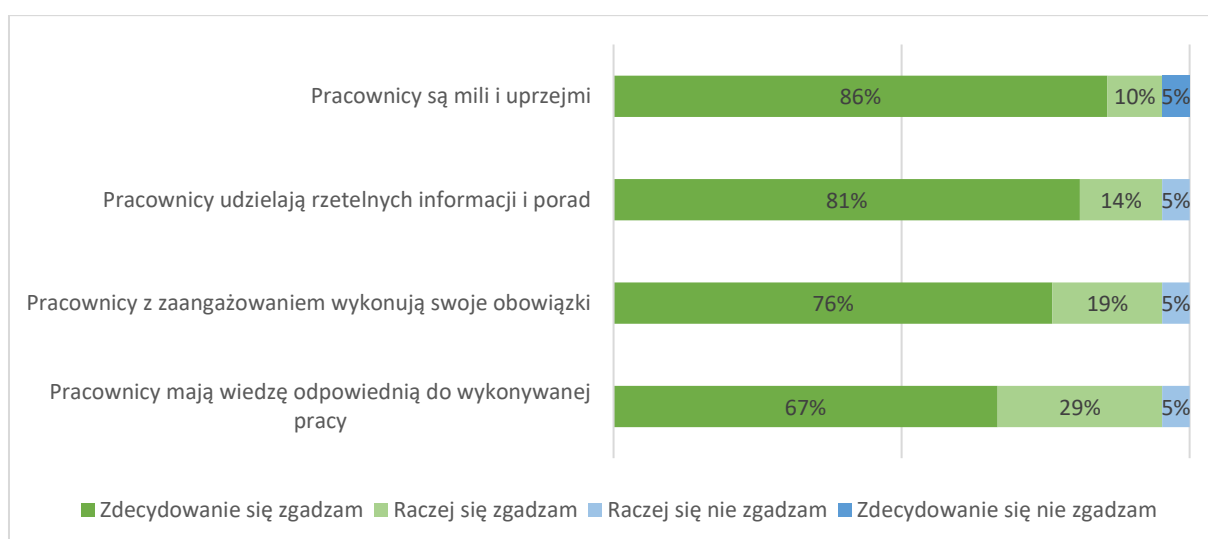
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Pracownicy Biura LGD zostali również ocenieni bardzo wysoko. Każdy z ocenianych wymiarów uzyskał minimum 67% ocen bardzo wysokich, a tylko 5% ocen negatywnych. Najwięcej badanych zgodziło się, że pracownicy są mili i uprzejmi (86% odpowiedzi zdecydowanie się zgadzam). Pozostałe stwierdzenia uzyskały następujące wyniki: pracownicy udzielają rzetelnych informacji (81% odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam”), z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki (76%), pracownicy mają odpowiednią wiedzę (67%).

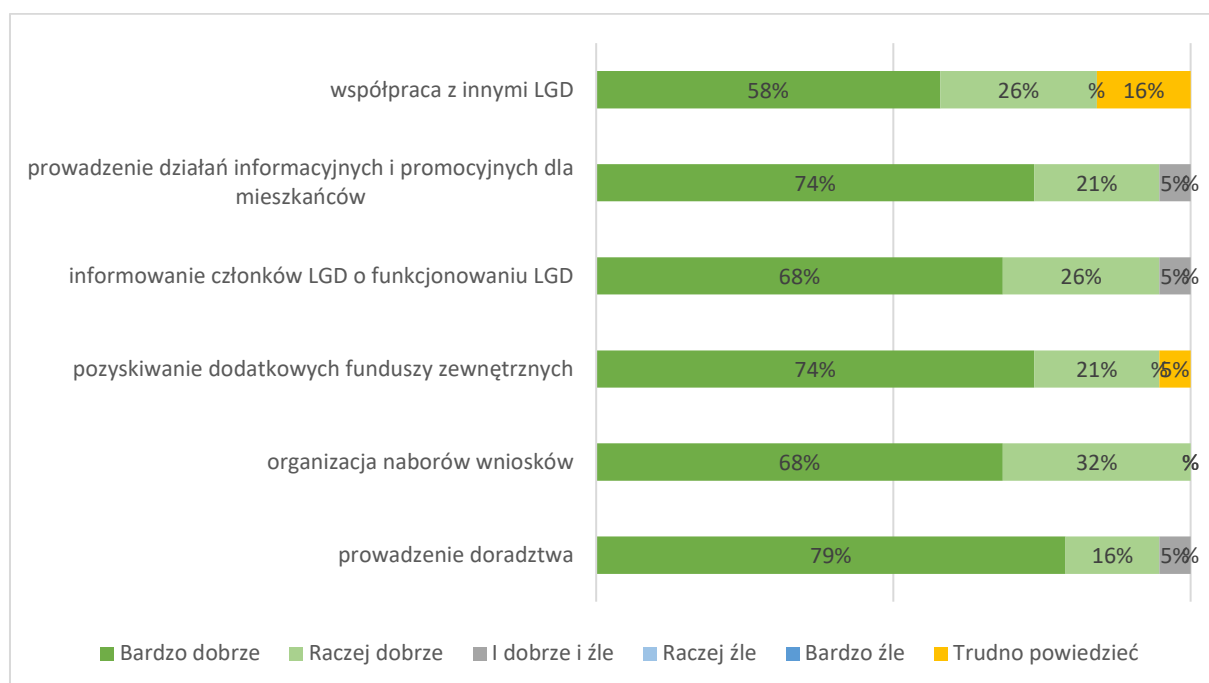
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Szczegółowy zakres działań realizowanych przez Biuro LGD również zyskał bardzo dużo ocen pozytywnych (co najmniej 58% ocen bardzo dobrych plus co najmniej kilkanaście procent ocen „raczej dobrze”). Najwyżej zostało ocenione prowadzenie doradztwa (79%), a także prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych oraz pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych (po 74% najwyższych ocen). Oceniając kryterium współpracy z innymi LGD, badani mieli najwięcej trudności z wyborem odpowiedzi. Prawdopodobnie mają na ten temat najmniej informacji, dlatego aż 16% z ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

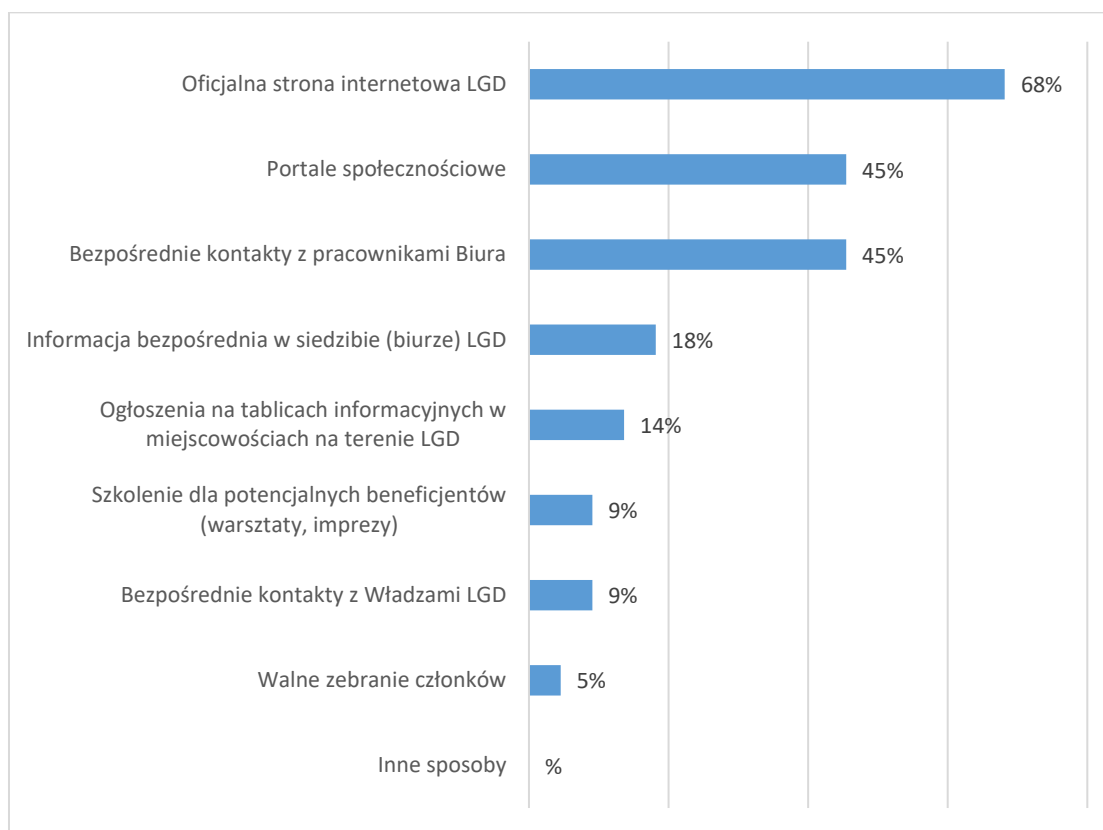
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Źródło: badania własne

Najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji o LGD jest oficjalna strona internetowa stowarzyszenia (68% wskazań) i portale społecznościowe oraz bezpośrednie kontakty z pracownikami biura (po 45% odpowiedzi). Walne Zgromadzenie Członków jako źródło informacji wybrało tylko 5%, a bezpośrednie kontakty z władzami LGD oraz szkolenia dla beneficjentów wybrało tylko 9% ankietowanych.

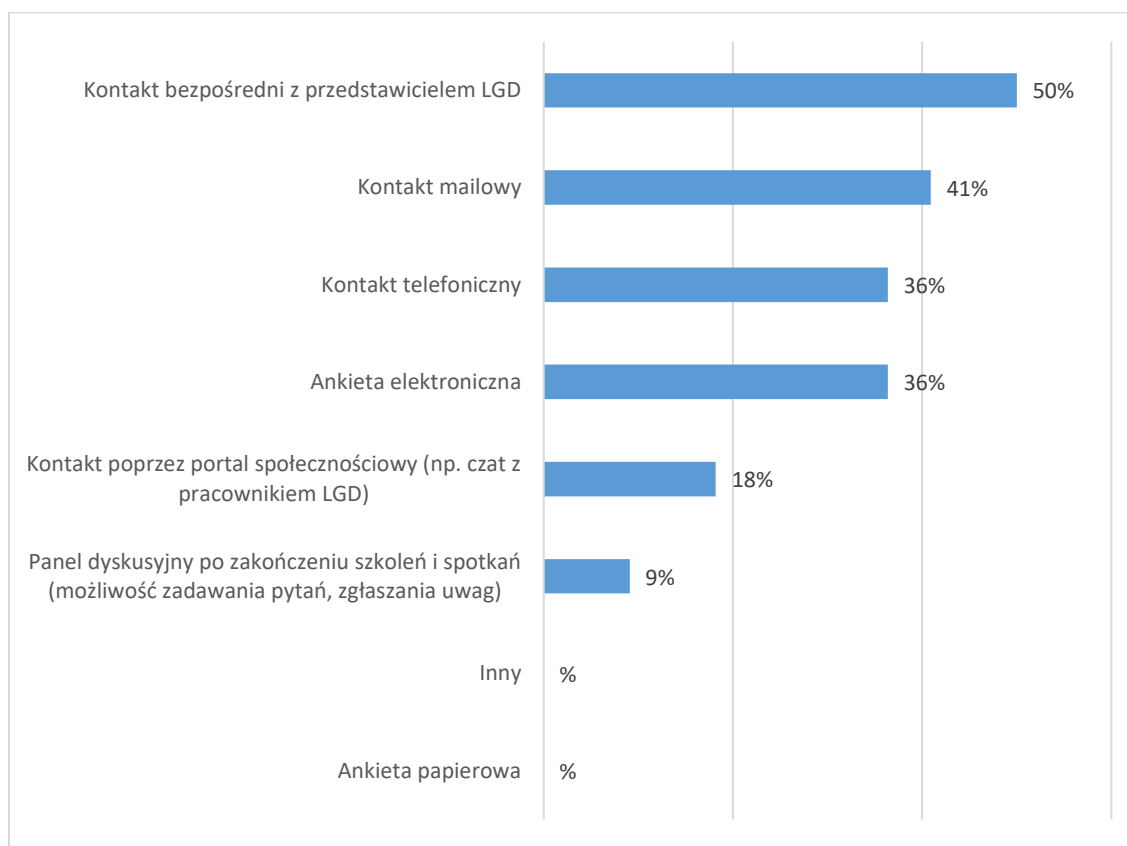
Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Beneficjenci i wnioskodawcy twierdzą, że najlepszym kanałem informacji zwrotnej od społeczności do stowarzyszenia jest bezpośredni kontakt z przedstawicielami LGD. Kolejne miejsca zajmuje kontakt mailowy i telefoniczny. W przypadku ankiety papierowej nie znalazła się żadna osoba, która preferowałaby taki kanał kontaktu. Panel dyskusyjny i portal społecznościowy to dwa najrzadziej wybierane formy kontaktu mieszkańców z Lokalną Grupą Działania.

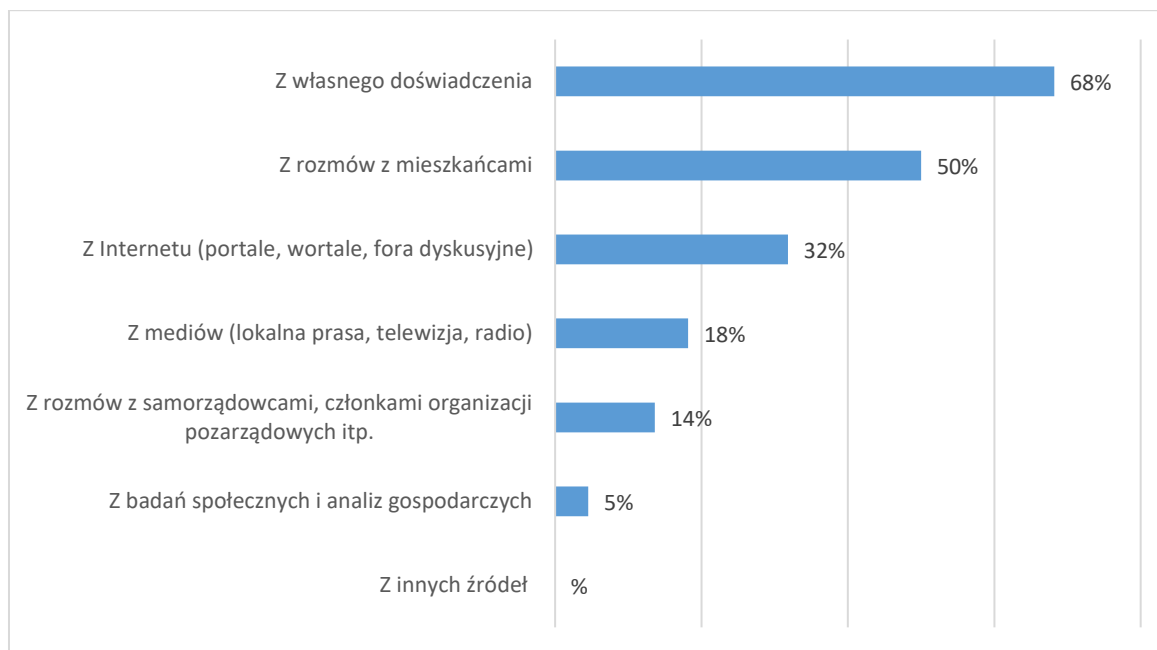
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Informacje o potrzebach mieszkańców beneficjenci i wnioskodawcy czerpią przede wszystkim z własnego doświadczenia i rozmów z mieszkańcami. Tak odpowiada odpowiednio 68% i 50% respondentów. Ogólnie z internetu o potrzebach mieszkańców dowiaduje się 32% badanych. Rozmowy z samorządowcami są źródłem informacji o potrzebach tylko dla 14% odpowiadających, a badania i analizy dla 5%.

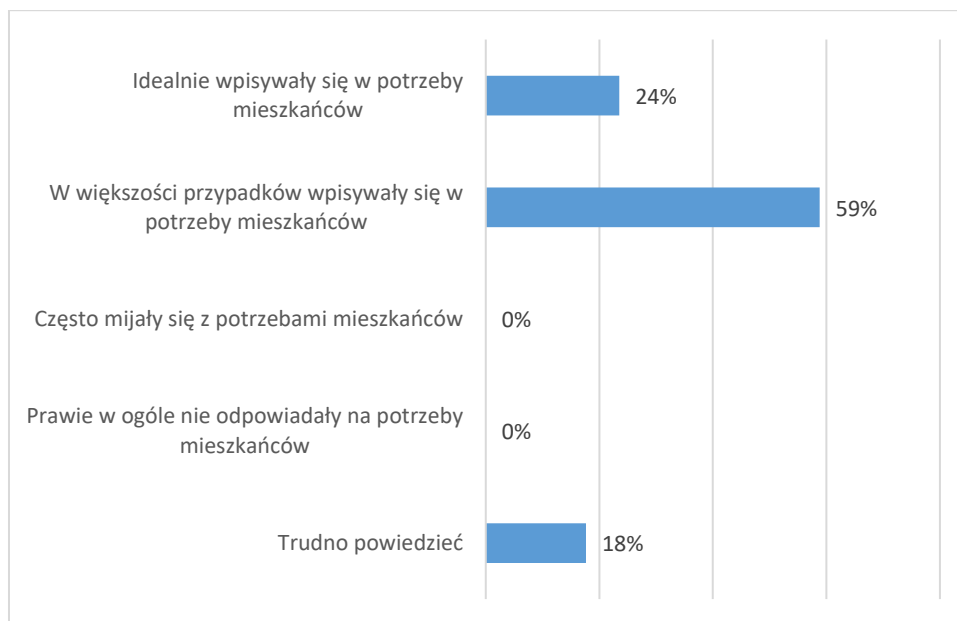
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

83% ankietowanych potwierdza, że nabory ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, w tym 24% badanych twierdzi, że wpisywały się idealnie. Wśród badanych nie znalazł się nikt, kto twierdzi, że nabory wniosków nie odpowiadały na potrzeby społeczności lokalnej. 18% odpowiadających nie wiedziało, jakiej odpowiedzi udzielić i wybrali „trudno powiedzieć”.

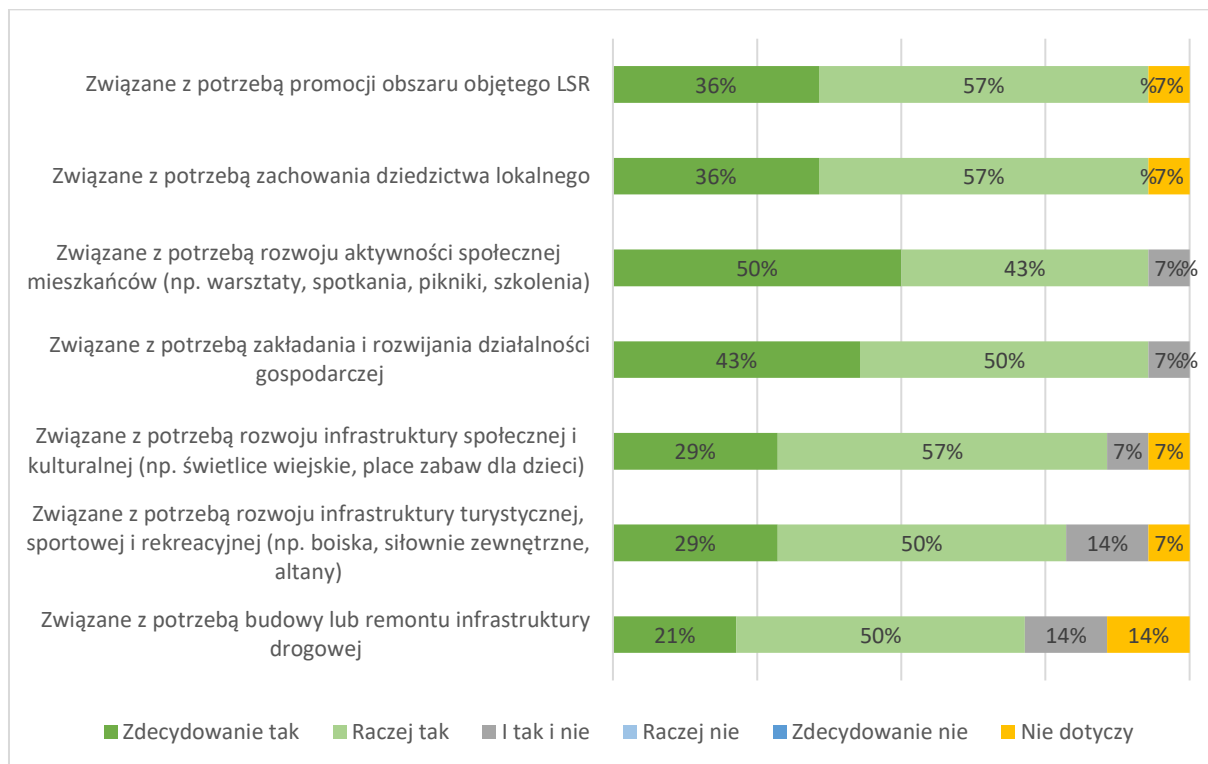
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

W opinii badanych nabory wniosków pomagają w rozwiązywaniu lokalnych problemów. Zgadza się z tą opinią zdecydowana większość odpowiadających. Odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” wybierało od 71% do 93% ankietowanych. Najwięcej odpowiedzi „zdecydowanie tak” dotyczyło spraw związanych z aktywnością społeczną (50%) oraz z zakładaniem i rozwijaniem działalności gospodarczej (43%). Relatywnie najmniej osób zgodziło się, że dzięki prowadzonym operacjom poprawiła się infrastruktura drogowa (21% odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam”), infrastruktura turystyczna (29%) i infrastruktura społeczna (29%).

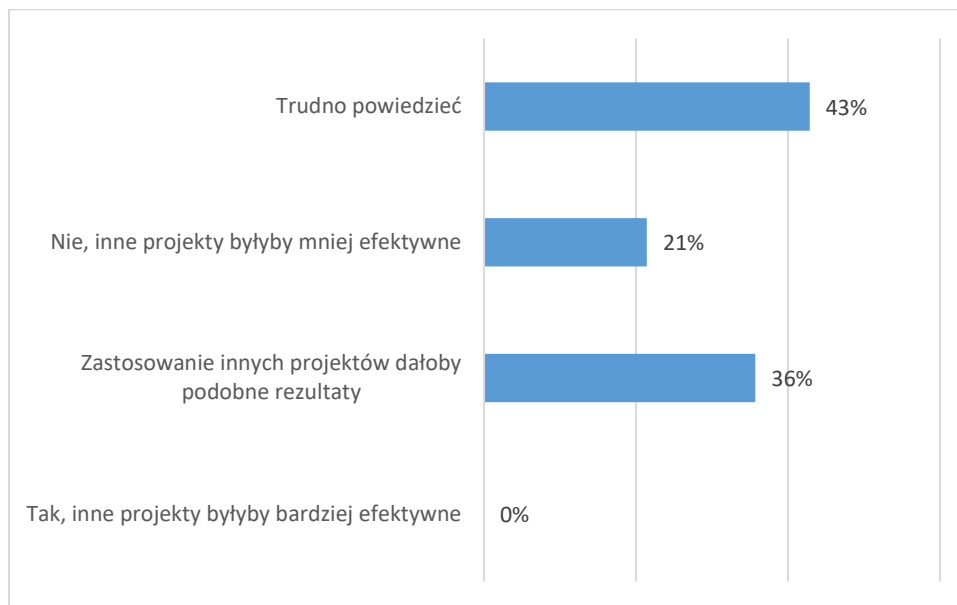
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?

Źródło: badania własne

W ramach oceny naborów wniosków zapytaliśmy beneficjentów i wnioskodawców, czy za pomocą innych projektów można by osiągnąć podobne rezultaty. 43% odpowiedziało „trudno powiedzieć”. Dalsze 36%, że za pomocą innych projektów udałoby się uzyskać podobne rezultaty. 21% stanowczo twierdzi, że inne projekty nie pozwoliłyby na uzyskanie podobnych wyników.

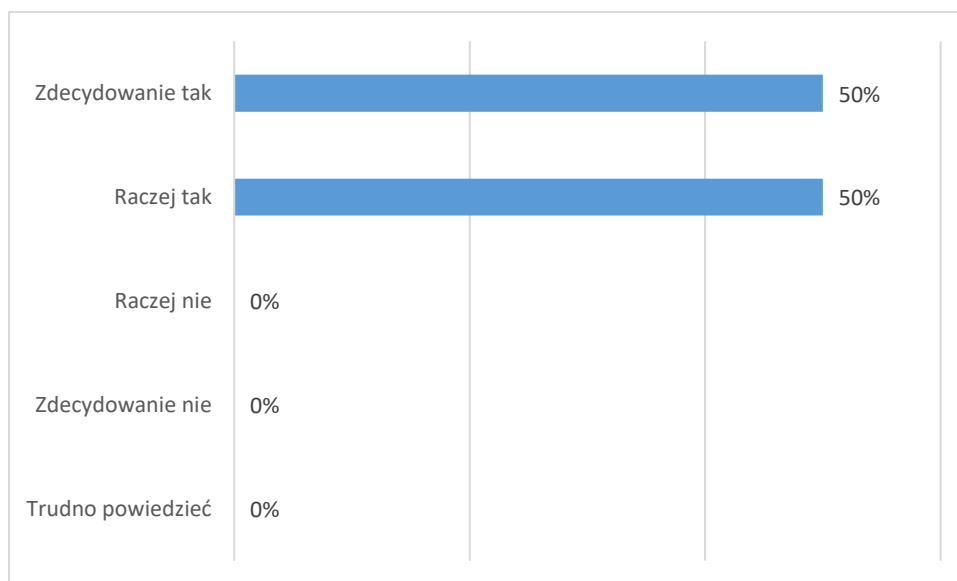
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Wszyscy beneficjenci są zgodni. Środki wydane na wdrożenie LSR były wydane efektywnie. Z tym twierdzeniem zdecydowanie zgadza się 50% badanych, a kolejne 50% raczej się zgadza.

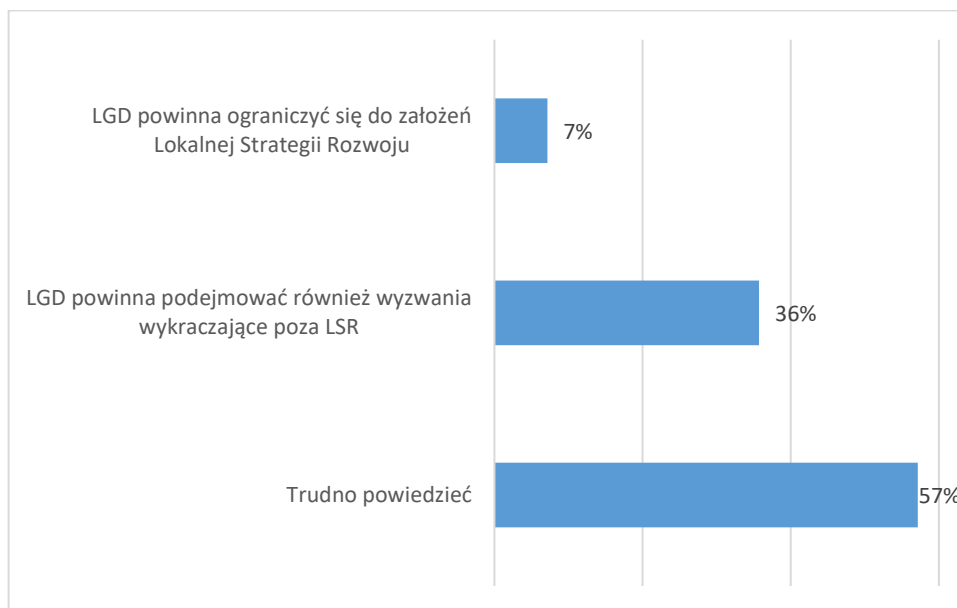
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Beneficjenci są podzieleni w odpowiedziach na pytanie, czy LGD powinna koncentrować się wyłącznie na realizacji strategii LSR. Większość odpowiadających (57%) nie ma zdania w tej sprawie. 36% twierdzi, że Lokalna Grupa Działania powinna podejmować również działania wykraczające poza ramy strategii lokalnej, a 7% twierdzi, że stowarzyszenie powinno ograniczyć się do założeń LSR.

Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

W latach 2015 – 2021 pracownicy LGD udzielili łącznie 2040 konsultacji doradczych, w tym 153 konsultacji udzielono instytucjom, a 1887 osobom fizycznym. Spośród instytucji i osób, którym udzielono doradztwa, 12% złożyło wnioski o przyznanie pomocy, a 7% zawarło umowę.

Tabela 12. Doradztwo w liczbach

	Liczba uczestników/ podmiotów, którym udzielono doradztwa					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne	91	206	291	389	434	476
Instytucje	15	69	21	9	17	22
Ogółem	106	275	312	398	451	498
Liczba podmiotów, które złożyły wniosek o przyznanie pomocy						
	0	17	30	47	75	80
Liczba podmiotów, które zawarły umowę o przyznaniu pomocy						
	0	0	11	20	38	67
% podmiotów, które uczestniczyły w doradztwie i złożyły wniosek o przyznanie pomocy						
			10%	12%	17%	16%
% podmiotów, które uczestniczyły w doradztwie i podpisały umowę						
			4%	5%	8%	13%

Plan komunikacji i plan szkoleń

Organy decyzyjne i pracownicy Biura są dobrze przygotowani do pełnienia powierzonych im zadań. Zorganizowano łącznie 62 szkolenia dla łącznie 133 osób (pracownicy LGD) oraz 4 szkolenia dla 8 osób (organy decyzyjne).

Szkolenia dla organów decyzyjnych dotyczyły zasad funkcjonowania RLKS i LGD, a także naborów i wyborów wniosków. Szkolenia dla pracowników, oprócz szkoleń dedykowanych funkcjonowaniu Lokalnej Grupy Działania, były zdecydowanie bardziej zróżnicowane, od szkoleń z szeroko rozumianego marketingu (komunikacja, public relations, marketing) przez szkolenia dotyczące finansów (biznesplan, rachunkowość), prawne (ochrona danych osobowych, umowy cywilnoprawne).

Przyjęty i realizowany plan komunikacji obejmował szerokie spektrum działań, od ogłoszeń zamieszczanych fizycznie w siedzibie LGD (punkt informacyjny + infolinia), w siedzibach instytucji publicznych, na festynach, przez informacje rozsyłane w formie elektronicznej (mailing) oraz udostępniane na stronach www i portalach społecznościowych, po wykorzystanie mass mediów (informacje, programy i spoty reklamowe w lokalnym radio, prasie i tv). Ostatecznymi elementami planu komunikacji były badania ewaluacyjne

(jakościowe i ilościowe), których celem było ustalenie poziomu satysfakcji z pozyskanych informacji na temat LSR. Największy zasięg miały portale społecznościowe, w 2020 roku z informacjami na temat LGD i LSR zapoznało się ponad 56 tysięcy osób. Prasa lokalna, radio, lokalna telewizja docierały do ponad 20 tysięcy osób rocznie. Stowarzyszenie nie było nastawione wyłącznie na szeroki-odbiór, co osiągnęło, korzystając z nośników o szerokim zasięgu (internet, prasa, radio, tv). Dodatkowo, niektóre z inicjatyw, takie jak warsztaty aktywizujące, pozwoliły dotrzeć bardziej precyzyjnie z dedykowanym przekazem, do kilkunastu osób rocznie.

Tabela 13. Plan komunikacji lista aktywności

- *Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych/ Plakaty w miejscach użyteczności publicznej: urzędy, biblioteki, GOK-i*
- *Ogłoszenia na stronach www instytucji publicznych, LGD Ziemia Wąbrzeska*
- *Biuletyn LGD Ziemia Wąbrzeska*
- *Spotkania informacyjne, bezpośrednie spotkania animatora w środowisku lokalnym dla poszczególnych grup docelowych*
- *Mailing - wewnętrzne bazy adresowe*
- *Punkt informacyjny w siedzibie LGD Ziemia Wąbrzeska + infolinia telefoniczna*
- *Audycje/spoty reklamowe w lokalnym radiu*
- *Artykuły w prasie lokalnej*
- *Ogłoszenia i artykuły na portalach społecznościowych*
- *Ankiety on-line oraz zeszyt skarg, wniosków i pochwał nt założeń LSR, opinie i sugestie, ankiety monitorujące lub ewaluacyjne*
- *Spoty reklamowe, reportaże, materiały informacyjne w lokalnej TV*
- *Punkty informacyjne podczas imprez (festyny, pikniki), a podczas nich dystrybuowane ulotki informacyjne, gadżety*
- *Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców*
- *Warsztaty aktywizujące połączone ze spotkaniami informacyjnymi dla poszczególnych grup docelowych (w tym dla grup defaworyzowanych)*
- *Badania (ilościowe lub jakościowe - pogłębione wywiady indywidualne) z min. 25% beneficjentów poszczególnych naborów*

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Zarząd LGD Ziemia Wąbrzeska, do zadań którego należy m.in. zarządzanie majątkiem i funduszami Stowarzyszenia, współdziałanie z instytucjami administracji państwowej i samorządowej, podejmowanie decyzji o aplikowaniu o środki pomocowe spotkał się 51 razy w latach 2016 - 2021. Rada, która wybiera operacje w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, spotkała się 18 razy. Posiedzenia Walnego Zgromadzenia Członków miały charakter sprawozdawczy, wyborczy oraz dotyczyły zmiany statutu.

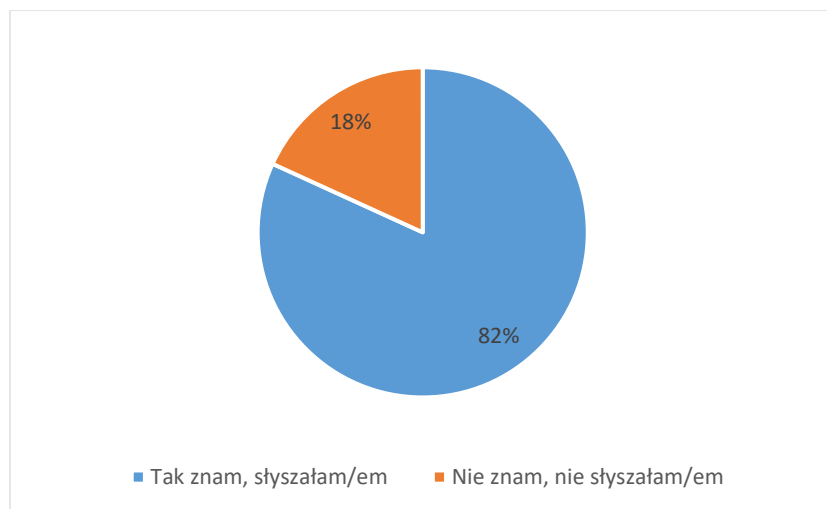
Tabela 14. Liczba spotkań organów LGD

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD
2016	4	0
2017	11	2
2018	14	4
2019	11	6
2020	6	4
2021	5	2
suma	51	18

Rozpoznawalność LGD

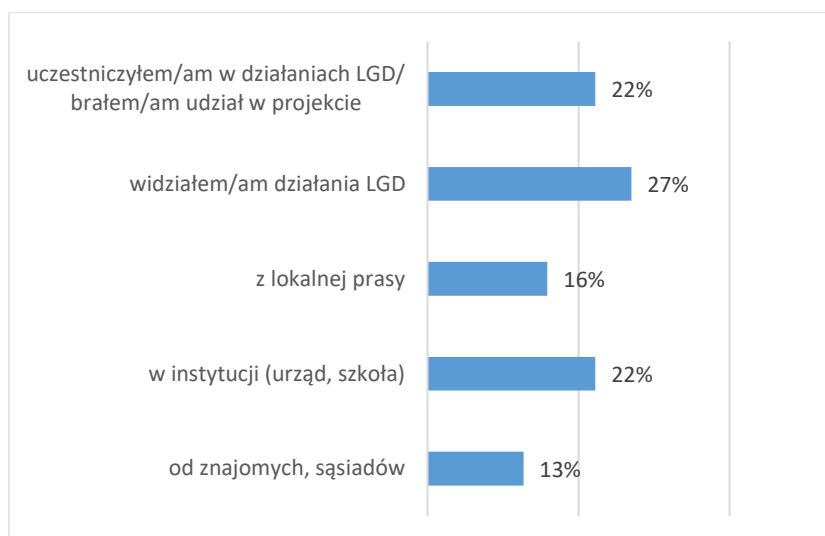
Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska jest znanym stowarzyszeniem. 82% mieszkańców regionu zna LGD. 27% osób widziało działania LGD, kolejne 22% uczestniczyło w tych działaniach, a 22% dowiedziało się z instytucji (urząd, szkoła).

Wykres 25. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Ziemia Wąbrzeska?

Źródło: badania własne

Wykres 26. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

Stowarzyszenie wnioskowało o wsparcie dla 14 projektów, które nie były związane z wdrażaniem strategii. Nie wszystkie z projektów zostały przeprowadzone - niektóre wnioski zostały rozpatrzone negatywnie. Na uwagę zasługuje między innymi projekt grantowy "Językowy Lodołamacz - stacja przedszkole" (kwota dofinansowania 15 tysięcy złotych). Operacja pozwoliła na zakup urządzeń wspomagających terapię logopedyczną w 4 przedszkolach i szkolenia dla osób prowadzących zajęcia. Największy finansowo i organizacyjnie projekt to "Organizacja VII Pikniku LEADER 2017 w Przydworzu" (kwota 36 025,30 złotych). Projekt pozwolił zaktywizować w ramach inicjatywy LEADER 600 osób.

Stowarzyszenie współfinansowało stypendia pomostowe dla studentów 1 roku – 31 stypendiów w latach 2017-2021.

Przedstawiciele LGD Ziemia Wąbrzeska uczestniczyli w wizytach studyjnych w Polsce (Pisz) i w Hiszpanii. Wizyta pod nazwą tematyczną *Wsparcie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na wsi* w rejonie Pisu miała na celu zebranie dobrych praktyk w ramach promocji jakości życia na obszarach wiejskich z uwzględnieniem potencjału danego obszaru. Celem wizyty w Hiszpanii było zdobycie wiedzy nt. budowy marki regionu.

Przedstawiciele Stowarzyszenia brali udział w 5 konferencjach poświęconych realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju. W ramach aktywizacji społeczności zorganizowano 66 konkursów, warsztatów, wyjazdów łącznie dla 1254 osób (w tym konkursy fotograficzne, kulinarne).

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

Realizacja wszystkich 3 celów ogólnych zmierza ku końcowi. W ramach celu *Rozwój konkurencyjnej przedsiębiorczości na obszarze LSR* wsparto w rozwoju 4 przedsiębiorstwa i udzielono pomocy przy tworzeniu 40 nowych. Docelowy stan 56 start-upów zostanie osiągnięty po rozliczeniu operacji wybranych do realizacji w naborze wiosną 2022 roku. Cel ogólny numer 2 *Rozwój i wspieranie aktywności społecznej* został osiągnięty w większości przedsięwzięć. Pozostałe do realizacji działania wiążą się z organizacją spotkań dotyczących rozwoju ekonomii społecznej, które nie są obarczone wysokim ryzykiem braku realizowalności. Osiągnięcie wskaźników ostatniego z celów ogólnych również nie stanowi zagrożenia. Nabór wiosenny na dostosowanie infrastruktury do potrzeb rekreacji i turystyki zapewni znaczący wkład w realizację tego przedsięwzięcia. Przeprowadzone na początku roku 2022 nabory wniosków dają realną szansę na podpisanie umów, realizację i rozliczenie ostatnich projektów.

Tabela 15. Realizacja rzeczowa stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Rozwój przedsiębiorstw	Liczba utworzonych miejsc pracy	sztuka	4	100,00	100,00
Starter - tworzenie mikroprzedsiębiorstw	Liczba utworzonych miejsc pracy	sztuka	56	71,43	62,50
Wsparcie oddolnych inicjatyw społeczno-kulturalnych	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	13	100,00	100,00
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących	sztuka	21	100,00	100,00

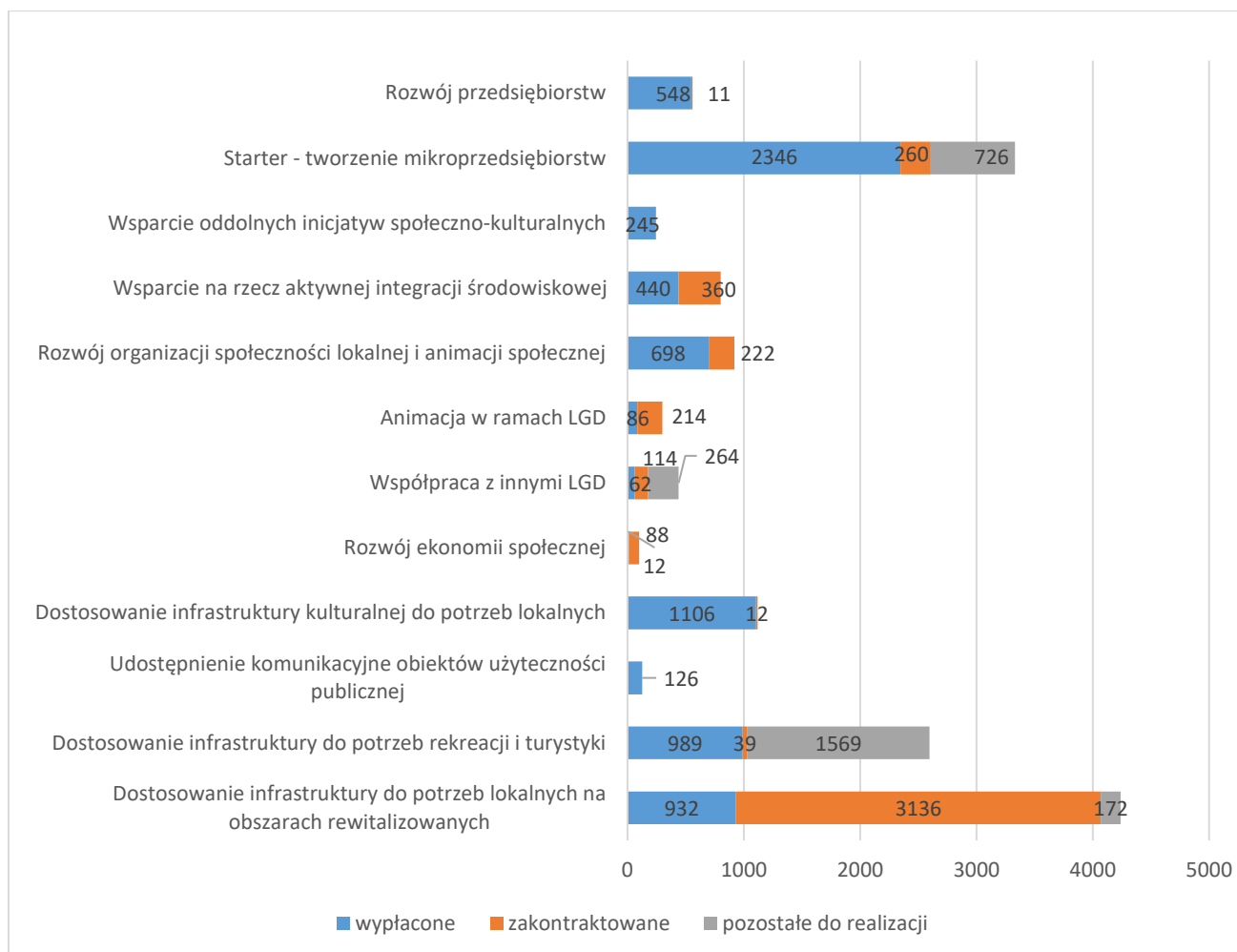
	wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego				
Wsparcie na rzecz aktywnej integracji środowiskowej	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	87	100,00	71,26
Rozwój organizacji społeczności lokalnej i animacji społecznej		osoba	163	100,00	130,06
Animacja w ramach LGD	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	sztuka	30	246,67	246,67
Współpraca z innymi LGD	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	4	100,00	50,00
Rozwój ekonomii społecznej	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	sztuka	6	50,00	50,00
Dostosowanie infrastruktury kulturalnej do potrzeb lokalnych	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	sztuka	4	100,00	100,00
Udostępnienie komunikacyjne obiektów użyteczności publicznej	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	km	0,211	100,00	100,00
Dostosowanie infrastruktury do potrzeb rekreacji i turystyki	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	11	18,18	18,18
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	6	100,00	100,00

Dostosowanie infrastruktury do potrzeb lokalnych na obszarach rewitalizowanych	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	7	142,86	28,57
--	--	--------	---	--------	-------

Postęp finansowy

Wykres postępu finansowego wskazuje na zgodność z realizacją rzeczową. Dodatkowo widać, które z przedsięwzięć miały największą intensywność finansową. W ramach funduszy PROW było to tworzenie nowych przedsiębiorstw oraz dostosowanie infrastruktury do potrzeb rekreacji i turystyki. W ramach EFRR najwięcej funduszy skierowanych zostało na infrastrukturę na obszarach zrewitalizowanych. „Miękkie” projekty z EFS dotyczyły głównie wsparcia na rzecz integracji środowiskowej oraz rozwoju organizacji społeczności lokalnej i animacji społecznej. Brak pełnej realizacji finansowej wynika z potrzeby zagospodarowania dodatkowych funduszy, które zostały przekazane do realizacji LGD.

Wykres 27. Postęp finansowy stan na 31.12.2021 r. (w tys. złotych)

Opis projektów współpracy

Stowarzyszenie LGD Ziemia Wąbrzeska wzięło udział w 4 projektach współpracy. Pierwszym był *„PATROL HISTORYCZNY – pogranicze chrześcijaństwa” – organizacja żywych spotkań z historią*. Pomysłodawcami były 2 LGD: LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ i LGD Dolina Drwęcy. W partnerstwie wzięły też udział: LGD Pojezierze Brodnickie, LGD Ziemia Wąbrzeska, LGD Podgrodzie Toruńskie, LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe. Efekt to 4 imprezy plenerowe na obszarze objętym LSR.

Drugi projekt współpracy to *„Przygotowanie i wydanie audiobooków z legendami i baśniami z regionu Ziemi Chełmińskiej, Ziemi Dobrzyńskiej i Szwajcarii Kaszubskiej oraz wykonanie materiałów promocyjnych”*. Liderem projektu były LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe i Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby. W projekcie wzięły udział Lokalne Grupy Działania: LGD Dolina Drwęcy, LGD Pojezierze Brodnickie, LGD Ziemia Wąbrzeska, Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby. Wynikiem operacji były m.in. audiobooki z udziałem Danuty Stenki.

Kolejny projekt współpracy to *”Organizacja wyjazdu studyjnego do Niemiec i Austrii – miejsca chowu ryb słodkowodnych i przetwórstwa rolno-spożywczego w celu poznania dobrych praktyk rozwoju przedsiębiorczości, bazujących na zasobach dziedzictwa lokalnego, oraz wydanie materiałów promocyjnych”*. Pomysłodawcą operacji było LGD Pojezierze Brodnickie, a skład projektu poszerzyły: LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ i LGD Ziemia Wąbrzeska. Rezultatem projektu jest wyjazd studyjny do Austrii i Niemiec.

Projekt współpracy, którego liderem była LGD Ziemia Wąbrzeska, to *„Rzuć wszystko, idź na grzyby! – przygotowanie i wydanie elektronicznego przewodnika i publikacji oraz wykonanie materiałów promocyjnych”*. W projekcie wzięły też udział: LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe, LGD Dolina Drwęcy, LGD Podgrodzie Toruńskie. Projekt pozwolił na opracowanie aplikacji, albumu oraz filmów kulinarnych.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska jest w trakcie realizacji. Ostateczne rezultaty prowadzonych operacji nie są znane, choć wydaje się, na podstawie dostępnych danych, że zakładane wskaźniki oddziaływania i rezultatu powinny być osiągnięte.

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wzrosła na przestrzeni ostatnich 6 lat o 21%, liczba miejsc noclegowych w lipcu o 38%, a liczba organizacji pozarządowych o 19%.

CEL OGÓLNY 1		Rozwój konkurencyjnej przedsiębiorczości na obszarze LSR			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru	
Wzrost jakości i dostępności towarów oraz usług na obszarze LSR o 3%	pkt	0	3	Ankieta, Badania satysfakcji	
Wzrost wskaźnika przedsiębiorczości na obszarze LSR	pkt	623	629	GUS	

CEL OGÓLNY 2		Rozwój i wspieranie aktywności społecznej			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru	
Wzrost o 10 pkt. % odsetka osób deklarujących zaangażowanie lub udział w inicjatywach społecznych	pkt	0	10	Ankieta monitorująca	

CEL OGÓLNY 3		Wzrost konkurencyjności obszaru Ziemia Wąbrzeska			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego III	Jednostka miary	Stan początkowy 2013 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru	
Wzrost atrakcyjności turystycznej o 5%	%	0	5	Wywiady indywidualne, ankieta	
Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej o 5%	%	0	5		
Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-turystycznej o 5%	%	0	5		

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Zdaniem LGD kapitał społeczny budowany jest w różnej skali, etapowo, w ramach prowadzonych operacji. Projekty aktywizacyjne (np. warsztaty kulinarne, konkursy) wskazują, jak można wykorzystać potencjał regionu. Aktywizacja wynika bezpośrednio z deklarowanych potrzeb mieszkańców. I tak zapoczątkowane przez Lokalną Grupę Działania warsztaty były kontynuowane w późniejszym terminie przez inne organizacje. Nie wystarczy przeprowadzić pojedynczy projekt, by mówić o budowaniu kapitału społecznego. Pojedynczy projekt nie może być też oceniany z takiej perspektywy. Kapitał społeczny budowany jest w czasie.

Podobnie z projektami infrastrukturalnymi. Sam fakt utworzenia lub przebudowy infrastruktury nie wystarczy, by dostępna w ten sposób przestrzeń była podstawą budowy kapitału społecznego. Należy w dalszej kolejności wdrażać działania miękkie, projekty społeczne, by doszło do aktywności mieszkańców. To pozwoli na wykorzystanie potencjału infrastruktury. W opinii LGD w powstałych, dzięki finansowaniu, niektórych świetlicach wiejskich odbywają się wyłącznie spotkania formalne (np. sołeckie), a brak już innych działań społecznych.

LGD starała się tak planować operacje, by projekt miękkie, społeczny był wdrażany po ukończeniu projektu infrastrukturalnego. Z powodu przedłużających się procedur zamówień publicznych często oba typy projektów realizowano w tym samym czasie.

W opinii LGD należy zmienić podejście do projektów aktywizujących mieszkańców, ukierunkowanych na rozwój kompetencji społecznych, w ramach EFS. Te projekty faworyzują osoby z grup wykluczonych (osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, niepełnosprawni). Niestety ten sposób podejścia powoduje, że uczestnicy są stygmatyzowani. Nie chcą się zgłaszać do naborów, co nie sprzyja integracji społecznej.

Przedsiębiorczość

Generalnie LGD powinno wspierać przedsiębiorców. Mając jednak na uwadze, że finansowanie za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania jest jedną z wielu możliwości finansowania, to należałoby dokonać selekcji przedmiotowej, jaka przedsiębiorczość powinna być wspierana.

Wielkość kwot finansowania w projektach rozwojowych jest dużo większa, niż w projektach dot. podejmowania działalności gospodarczej. Dlatego też w przypadku podejmowania działalności więcej przedsiębiorców ma szansę na otrzymanie dofinansowania, i takie projekty powinny być realizowane.

LGD w ramach wsparcia przedsiębiorców prowadziła wyłącznie projekty finansowane w ramach PROW. Niektóre LGD finansowały przedsiębiorców w ramach projektów grantowych, oś 7 RPO WK-P 2014-2020. Wybór finansowania przedsiębiorców w ramach PROW jest w

opinii przedstawicieli LGD uzasadniony. Ostateczne procedury stosowane w ramach RPO były przyjęte później. Dodatkowo obsługa administracyjna projektów grantowych jest trudniejsza. Takie rozwiązania (tylko fundusze PROW) nie zmniejszyły atrakcyjności wsparcia LGD. Poza proponowanymi środkami są inne zewnętrzne źródła. Pozwala to przedsiębiorcom na dokonanie wyboru, szczególnie w przypadku aplikowania o fundusze dla większych przedsiębiorców.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W strategii LGD przewidziano operacje dedykowane turystyce. W opinii przedstawicieli Stowarzyszenia, dzięki dużym walorom turystycznym regionu (czyste jeziora, brak przemysłu), LGD Ziemia Wąbrzeska potrafi dobrze to wykorzystać.

W opinii LGD to również bardzo dobry kierunek na przyszłość, szczególnie jeśli kolejne strategie Lokalnych Grup Działania będą koncentrować się na wybranych obszarach aktywności. Stowarzyszenie postrzega się jako ekspert na tym obszarze - wie, jakie są oczekiwania turystów i jakie możliwości społeczności. Wie również, jak można rozwijać turystykę w regionie.

Grupy defaworyzowane

W strategii LGD występują grupy defaworyzowane: osoby bezrobotne, kobiety w wieku produkcyjnym, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby młode na rynku pracy (do 25 roku życia), osoby niepełnosprawne, zagrożone ubóstwem, osoby 50+. Na etapie oceny projektów członkostwo w grupie defaworyzowanej pozwalało na zdobycie dodatkowych punktów. Niestety prowadziło to do nadużyć, np. wniosek składała kobieta, co pozwoliło jej dostać dodatkowe punkty, a nie mężczyzna, który tych punktów by nie otrzymał. Osoby młode, czy zagrożone ubóstwem, praktycznie nie ubiegały się o dofinansowanie.

W kolejnej strategii raczej dojdzie do zmian kryteriów grup defaworyzowanych, by ukrócić tak zwaną turystykę projektową. Jednym z pomysłów jest wspieranie osób, które wcześniej nie otrzymały żadnych środków z LGD.

Innowacyjność

W strategii było kryterium innowacyjności. Niestety niewiele projektów otrzymało punkty za innowacyjność. O ile na poziomie dokumentu LSR innowacyjność była szeroko wyjaśniona, to w przypadku wniosków, tylko w nielicznych przypadkach projekt otrzymywał punkty za rozwiązanie, które rzeczywiście było nowością na terenie LGD (produkt, usługa, proces).

Fakt, iż projekty nie dostawały punktów za innowacyjność nie skutkowało protestami. Generalnie do LGD Ziemia Wąbrzeska nie wpłynął żaden protest od wnioskodawców, którzy

nie otrzymali dodatkowych punktów, w tym za innowacyjność. W opinii LGD był to wynik podejścia do wnioskodawców, których wnioski nie mieściły się w limicie naboru. Przed otrzymaniem oficjalnej informacji od Stowarzyszenia zapraszano ich na dedykowane spotkanie, w trakcie którego cała sytuacja była szczegółowo wyjaśniana.

Projekty współpracy

W opinii LGD projekty współpracy to dobre rozwiązanie, tylko wtedy jeśli są zaufani partnerzy. Obserwuje się pewną regionalizację projektów współpracy. Lokalne Grupy Działania podejmują współpracę z innymi grupami z regionu, jeśli już wcześniej prowadzili razem jakieś przedsięwzięcia.

W przypadku finansowania projektu współpracy (LGD musi samodzielnie sfinansować całe przedsięwzięcie, a dopiero po jego zakończeniu może wnosić o refinansowanie) wszystko udaje się dzięki składkom członkowskim. Jeśli Stowarzyszenie dysponuje takimi środkami, nie powinno być problemów z sfinansowaniem projektu współpracy.

Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca z samorządami w opinii LGD układa się bardzo dobrze. Stowarzyszenie rozmawia bezpośrednio z wójtem lub zastępcą. Brak koordynatorów gminnych nie powoduje dużych problemów, bo wystarcza komunikacja elektroniczna i telefoniczna.

Lokalne Grupy Działania są powołane do aktywizacji i animacji społeczności. Należy jednak pamiętać o bieżącym zaangażowaniu Biura LGD w prace administracyjne. Pracownicy są obłożeni pracą i brakuje im czasu na inne działania. Zwyczajowo w okresie przedświątecznym prowadzone były na przykład warsztaty kulinarne i rękodzielnicze, które spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców. W okresie pandemii niewiele działań aktywizacyjnych było podejmowanych. Stowarzyszenie nie prowadzi imprez okolicznościowych, bo z powodu struktury mieszkańców (ludność napływowa) brakuje tutaj tradycji związanych z dziedzictwem lokalnym.

Ocena procesu wdrażania

W opinii LGD realizacja finansowa i rzeczowa napotykała duże problemy na początku perspektywy finansowej. Wiązało się to z długo opracowywaną procedurą oraz czterokrotną zmianą kryteriów oceny wniosków. Organ nadzorujący, Urząd Marszałkowski, potrzebował czasu na zapoznanie się ze wszystkim procedurami. Ostatecznie pierwsze nabory uruchomiono dopiero w 2017 roku. Obecnie pojawiły się podobne problemy. Lokalne Grupy Działania dostały dodatkowe środki z PROW w ramach okresu przejściowego. Wszystkie środki są oceniane przez Urząd Marszałkowski. Proces oceny jest długi i nie wiadomo, czy LGD nie

będą musiały oddać tych środków z powodu zbyt długiego czasu rozpatrywania wniosków przez Urzędy Marszałkowskie .

Generalnie procedury są bardzo skomplikowane. Jedynie pracownicy Biura LGD oraz członkowie Rady znają procedury. Na pewno nie są one znane wnioskodawcom i beneficjentom.

LGD dla wszystkich potencjalnych wnioskodawców opracowało, tzw. zestaw startowy. Rozsyłany pocztą elektroniczną załącznik zawierał wszystkie potrzebne informacje na temat naboru wniosków. W niektórych przypadkach beneficjenci rezygnowali ze składania wniosku – skomplikowane procedury oraz zakres wymaganych informacji powodował, że nie byli zainteresowani naborem. Miało to w opinii LGD też dobre strony. W naborach ostatecznie uczestniczyli beneficjenci zdecydowani na udział w prowadzeniu operacji.

Wnioski na podejmowanie działalności są łatwiejsze w porównaniu z innymi naborami. Tutaj zdarzali się beneficjenci, którzy wypełniali je samodzielnie (nie wszyscy). W pozostałych przypadkach często, w składaniu wniosków pomagały beneficjentom firmy konsultingowe.

Żaden wniosek nie uzyskał maksymalnej liczby punktów. Kryteria premiowały wnioski, które starały się dobrze wpisać w intencje kryteriów. Wnioski, które koncentrowały się bardziej na przedmiocie wniosku (np. przedsiębiorczość) mogły dostać mniejszą liczbę punktów. Rada LGD nie miała problemów z oceną wniosków. Większość kryteriów było punktowane 0-1, jedynie innowacyjność jest kryterium subiektywnym. Zdarzały się przypadki, że na liście rezerwowej były wnioski z tą samą liczbą punktów, co wnioski, które otrzymały dofinansowanie.

Wartość dodana podejścia LEADER

LGD współpracuje z grupą organizacji pozarządowych, które aktywnie włączają się we wdrażanie LSR. I te organizacje starują w różnych naborach i dostają wsparcie dla swoich inicjatyw. Pozostałe albo nie są aktywne, albo działają w innych obszarach. Przedsiębiorcy raczej nie uczestniczą w pracach Stowarzyszenia. LGD przyjmuje postawę neutralności wobec przedsiębiorców i jeśli nie ma większych potrzeb, to aktywnie nie występuje o wsparcie oraz nie składa propozycji współpracy przedsiębiorcom.

Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna jest rozwiązaniem sezonowym. To infrastruktura kulturalna jest przez społeczność wykorzystywana równomiernie w skali całego roku. I to ta infrastruktura powinna być przede wszystkim wspierana. Mieszkańcy nie są dobrze poinformowani o działalności LGD. Są tablice informacyjne, ale jeśli w gminie jest 30 projektów rocznie to bardzo trudno promować projekty Stowarzyszenia.

Powiązanie projektów infrastrukturalnych np. PROW bardzo dobrze uzupełnia się projektami EFS. Jeśli chodzi o operacje związane z przedsiębiorczością, to nie są komplementarne z innymi. Mając na uwadze wzajemne uzupełnianie się LGD i gmin, to przede wszystkim

widoczna jest dysproporcja środków. Gminy mają dużo większe budżety i mogą prowadzić projekty infrastrukturalne, na które nie może sobie pozwolić LGD. Pojawia się tym samym pytanie, czy LGD nie powinna prowadzić projektów zupełnie innych, których właśnie nie prowadzi gmina.

Dodatkowe pytania badawcze:

Współpraca między LGD a samorządem województwa mogłaby być lepsza. Z uwagi na wielofunduszowość konieczna jest komórka pośrednicząca. Obecnie trudno znaleźć konkretnie odpowiedzialne zespoły. Sieć LGD w opinii Stowarzyszenia działa poprawnie. Spełnia swoją rolę jako pośrednik między Lokalnymi Grupami Działania a Samorządem Województwa.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Niewielka liczba partnerskich samorządów sprawia, że komunikacja i współpraca są dużo łatwiejsze. Bezpośrednie kontakty z włodarzami gmin i miasta skracają proces decyzyjny i ułatwiają osiągnięcie kompromisu. Sektor społeczny to przede wszystkim organizacje pozarządowe oraz lokalni liderzy, którzy aktywnie uczestniczą w funkcjonowaniu LGD. Rezygnacja z grantów w ramach PROW spowodowała, że jedynie niewielka część zadań realizowana jest poprzez organizacje pozarządowe. Brak tego filaru rekompensowany jest grantami z EFS oraz możliwością składania, przez NGO, wniosków w większości konkursów. W kolejnym okresie programowania istotne będzie zaplanowanie takich działań, które umożliwią organizacjom pozarządowym szerszy i bardziej aktywny udział w korzystaniu z funduszy dostępnych w LGD.

Mimo, że biuro LGD nie jest statutowym organem Stowarzyszenia, to pełni w nim zasadniczą rolę. Przede wszystkim w praktyce realizuje Strategię. Organizuje nabory wniosków, poprzez doradztwo pomaga w podnoszeniu jakości wniosków, wspiera Radę w procesie oceny operacji i przygotowuje dokumentację. Na pracownikach biura spoczywa również większość działań animacyjnych i informacyjnych. Tak dużo obowiązków nie powoduje jednak obniżenia jakości wykonywanych zadań. Ocena pracy biura jest bardzo wysoka w praktycznie każdej z dziedzin. Wnioskodawcy oraz członkowie LGD cenią sobie pracowników w zakresach merytorycznych, kompetencji i kwalifikacji, ale również przyjaznego podejścia i kultury współpracy. Z uwagi na kluczową rolę pracowników biura ważne jest by Władze LGD dbały o dobre warunki pracy, nie tylko w wymiarze finansowym, ale również rozwoju zawodowego, czy atmosfery pracy.

Rada LGD odpowiada za wybór najlepszych wniosków spośród złożonych w danym naborze. Dzięki wsparciu pracowników biura proces ten przebiega sprawnie, jednak niektóre z kryteriów stanowią wyzwanie dla członków Rady. Dotyczy to innowacyjności oraz ochrony klimatu. Mimo dużej presji ze strony wnioskodawców dodatkowe punkty za innowacyjność otrzymują tylko nieliczne wnioski. Mimo tego nie rejestrowano w LGD protestów. Powodem może być skrupulatnie prowadzony proces informowania wnioskodawców o przyczynach i powodach przyznawania punktów. Drugą ważną funkcją Rady LGD jest reprezentowanie samorządów i społeczności lokalnej w codziennych pracach i funkcjonowaniu Stowarzyszenia. Członkowie Rady uczestniczą w spotkaniach i aktywnościach organizowanych przez LGD. Wsparcie funkcjonowania Rady LGD powinno ujawniać się poprzez dbałość o najważniejsze narzędzie pracy, czyli katalog kryteriów lokalnych oraz systematyczne i wysokiej jakości szkolenia, także te, wzmacniające umiejętności społeczne członków Rady.

Wspieranie przedsiębiorczości to jeden w ważniejszych zakresów wsparcia udzielanego przez LGD. Ponad połowa budżetu z funduszy PROW skierowana została do przedsiębiorców.

Działanie takie wzmacnia nie tylko potencjał gospodarczy regionu i zmniejsza bezrobocie, ale również wspiera budowanie kapitału społecznego. Niestety przedsiębiorcy traktują LGD utylitarnie i w przeważającej większości po rozliczeniu operacji nie angażują się w działania Stowarzyszenia. Rekomendacją powinno być poszerzenie wachlarza działań aktywizujących przedsiębiorców do aktywnego uczestnictwa w funkcjonowaniu LGD.

Pomimo atrakcyjności turystycznej obszaru LGD nie określiła w ramach Strategii celów lub przedsięwzięć, które bezpośrednio byłyby nakierowane na turystykę. Działania wspierające atrakcyjność turystyczną prowadzone były w ramach projektów współpracy lub w zakresie budowy lub rozbudowy infrastruktury. Mapy, gry edukacyjne, czy aplikacja to bardzo potrzebne produkty, ale nie zastąpią bardziej systematycznego i aktywnego wspierania turystyki. Funkcja i pozycja LGD sprawia, że w naturalny sposób może pełnić ona rolę koordynatora inicjatyw podejmowanych przez partnerskie samorzady. Wydaje się, że w kolejnym okresie programowania kwestie turystyki powinny pełnić w Strategii większą rolę.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin	12
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	20
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? ...	20
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:	21
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:	23
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	24
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	24
Wykres 8. Jakie są powody zmiany miejsca zamieszkania?	25
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	25
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	26
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	26
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	27
Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	28
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa: 29	
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	30
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD.....	30
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach: .	31
Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?.....	32

Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	33
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	34
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	35
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?	36
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	37
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	37
Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	38
Wykres 25. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Ziemia Wąbrzeska?	41
Wykres 26. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?	42
Wykres 27. Postęp finansowy stan na 31.12.2021 r. (w tys. złotych).....	45

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem.....	14
Tabela 2. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym.....	14
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	15
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).....	15
Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	16
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej	16
Tabela 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	17
Tabela 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	17
Tabela 9. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	18
Tabela 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)	18

Tabela 11.	Miejsca noclegowe w lipcu.....	18
Tabela 12.	Doradztwo w liczbach.....	39
Tabela 13.	Plan komunikacji lista aktywności	40
Tabela 14.	Liczba spotkań organów LGD	41
Tabela 15.	Realizacja rzeczowa stan na 31.12.2021 r.	43

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizowałby pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie ngorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

Ocena funkcjonowania

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						

3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby. Jakież?

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)

7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny, jaki?

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?
Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?)

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijały się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Miasto Wąbrzeźno
2. Gmina Dębowa Łąka
3. Gmina Książki
4. Gmina Ryńsk

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta

2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców obszaru LSR

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						

3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					

4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafę wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10
3. Więcej niż 10
4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak

2. Raczej tak
3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia
13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat
3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Miasto Wąbrzeźno
2. Gmina Dębowa Łąka
3. Gmina Książki
4. Gmina Ryńsk
5. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut